

รายงานผลการดำเนินการ

(ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๑๓)

เรื่อง การเสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย พ.ศ. (ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอ ตามมาตรา ๑๓๓ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย)

ด้วย นายจอห์น อังภากร ได้ริเริ่มพร้อมกับจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย พ.ศ. พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญต่อประธานรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๒ ประธานรัฐสภาได้ดำเนินการดังนี้

๑. ประธานรัฐสภาวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเกี่ยวกับเรื่องที่บัญญัติไว้ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเห็นชอบให้การเข้าชื่อเสนอกฎหมายที่มาพร้อมกับการริเริ่มเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เสียไป

๒. ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ปรากฏว่ามีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายที่มีสิทธิเลือกตั้งและเอกสารหลักฐานครบถ้วน จำนวน ๑๓,๐๑๖ คน

๒. แต่งตั้งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับคำร้องคัดค้านรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย พ.ศ.

๓. จัดให้มีการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และจัดเอกสารไว้เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และมีหนังสือแจ้งไปยังผู้มีรายชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติทุกคน เพื่อให้ผู้มีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยที่ตนมิได้ร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วย ใช้สิทธิยื่นคำร้องคัดค้าน ปรากฏว่ามีผู้ใช้สิทธิยื่นคำร้องคัดค้าน จำนวน ๔๐๗ คน ดังนั้น จึงมีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายถูกต้องจำนวนทั้งสิ้น ๑๒,๖๐๙ คน ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายแล้ว

๔. ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้วินิจฉัยหลักการของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ว่าไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินและให้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

๕. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ และได้จัดทำรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติเพื่อเสนอให้รัฐสภาประกอบการพิจารณาพร้อมทั้งได้เปิดเผยต่อสาธารณะแล้ว

บัดนี้ จึงถือว่าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๒,๖๐๙ คน ได้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย พ.ศ. ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๖ แล้ว

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ ๒๐๖๑/๒๕๖๒
วันที่ ๒๐ มิ.ย. ๖๒
เวลา ๑๕.๒๖

โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน
ปณ. 79 ปณศ. สามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ 10400

20 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอยื่นเรื่องริเริ่มเสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย พ.ศ.

เรียน ประธานรัฐสภา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายชื่อผู้ริเริ่มเสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย พ.ศ. พร้อมด้วยสำเนาบัตรประชาชน จำนวน 20 คน
๒. ร่างพระราชบัญญัติ พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
๓. บทความ “ทำไมต้องยกเลิก ประกาศ/คำสั่ง คสช.”

ด้วย ข้าพเจ้า นายจอน อึ้งภากรณ์ กับคณะผู้ริเริ่ม จำนวน 20 คน ขอยื่นเรื่องริเริ่มในการเสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย พ.ศ. เพื่อให้รัฐสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รายละเอียดปรากฏตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายจอน อึ้งภากรณ์)

ผู้ริเริ่มเสนอกฎหมาย

กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
รับที่ ๑๓๒ ๒๕๖๒
วันที่ ๒๐ มิ.ย. ๖๒ เวลา ๑๕.๒๖ น.

สำนักงาน

โทร 02 002 7878 , 092 717 8919

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ilaw@ilaw.or.th

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานประชุม
รับที่ ๒๓๗ ๒๕๖๒
วันที่ ๒๐ มิ.ย. ๖๒ เวลา ๑๕.๔๐
ส่งกลุ่มงานเพื่อพิจารณา ดำเนินการ

กลุ่มงานระเบียบวาระ
รับที่ ๒๓๗, ๒๕๖๒
วันที่ ๓๐ มิ.ย. ๖๒ เวลา ๑๕.๓๐

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ.....

พลเรือโทหัตถ์ นันทนวิมล
 พันโทหลวงการและเหตุผล

รักษาความสงบแห่งชาติ ที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย

พ.ศ.

หลักการ

ให้ยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ บางฉบับที่มีเนื้อหาจำกัดสิทธิเสรีภาพ สิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมืองและสิทธิชุมชนของประชาชน และกำหนดสถานะทางกฎหมายของคดีความของบุคคลพลเรือนที่เคยพิจารณาโดยศาลทหารตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

เหตุผล

คณะรักษาความสงบแห่งชาติทำการยึดอำนาจล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย พร้อมทั้งประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ และได้ออกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติหลายฉบับที่มีเนื้อหาเป็นการจำกัดสิทธิของประชาชน โดยอ้างความจำเป็นเพื่อควบคุมสถานการณ์และความสงบเรียบร้อยในระหว่างการเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมือง โดยสิทธิเสรีภาพที่ถูกจำกัดได้แก่ เสรีภาพในการชุมนุมหรือสมาคม เสรีภาพของสื่อมวลชนที่จะนำเสนอข่าวสารอย่างเป็นอิสระ สิทธิในร่างกายและเสรีภาพในการเดินทางที่ถูกจำกัดด้วยการเรียกไปรายงานตัว การกักตัว และการให้ทำข้อตกลงที่จะงดเว้นการกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่ง รวมทั้งสิทธิในที่ดินทำกิน สิทธิชุมนุมที่จะมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจของรัฐ และสิทธิในการอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นต้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีผลบังคับใช้แล้ว และประเทศกำลัง
กลับสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่บรรดาประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ..... และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่..... ที่.....

- ๒ -

พ.ศ.

ที่ใช้ตั้งแต่ช่วงเวลาของการยึดอำนาจก็ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ ทั้งในเวลาต่อมาหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติอีกจำนวนมาก ซึ่งบางฉบับมีเนื้อหาในทางจำกัดสิทธิของประชาชนที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันรับรองไว้ ประกาศและคำสั่งเหล่านี้จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

เพื่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์บ้านเมืองเป็นไปในทางที่ดีและสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงสมควรที่จะยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ รวมทั้งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติบางฉบับที่มีเนื้อหาจำกัดสิทธิเสรีภาพ สิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง และสิทธิชุมชนของประชาชน และให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนได้รับการรับรองและถูกจำกัดเพียงเท่าที่จำเป็นตามกฎหมายในสถานการณ์ปกติ

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ.....

ร่างพระราชบัญญัติ.....
พระราชบัญญัติ.....
พ.ศ.

พระราชบัญญัติ

ยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย

พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติบางฉบับ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามที่ระบุในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ ให้เจ้าหน้าที่ตามความผิดตามประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมด ให้ถือว่าจำเลยที่เคยต้องคำพิพากษาตามประกาศและคำสั่งที่ถูกยกเลิกไม่มีความผิด

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ.....

แนวคําสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๐๑/๒๕๖๓ เรื่อง ระเบียบการ

- ๒ -

พ. ๑๑,

ให้ปล่อยจำเลยที่ศาลมีคำพิพากษาให้จำคุกยกเว้นจำเลยที่ถูกคุมขังตามกฎหมายอื่นที่ไม่ถูกยกเลิกตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๕ บุคคลพลเรือนที่ถูกพิจารณาคดีโดยศาลทหาร ซึ่งศาลทหารมีคำพิพากษาเป็นที่สุดแล้ว หากต้องการให้ศาลยุติธรรมพิจารณาคดีของตนใหม่ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรมที่มีเขตอำนาจ ภายในสามสิบวันนับจากวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้หากไม่ยื่นให้ถือว่าคำพิพากษาของศาลทหารเป็นที่สุด

มาตรา ๖ บุคคลพลเรือนที่คดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลทหาร ให้โอนย้ายคดีมาอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมที่มีเขตอำนาจเหนือคดีดังกล่าว โดยให้กระบวนการพิจารณาคดีภายใต้ศาลทหารที่ได้ทำไปแล้วไม่เสียไป เว้นแต่จำเลยจะร้องขอให้ศาลยุติธรรมเริ่มกระบวนการพิจารณาใหม่ทั้งหมด

มาตรา ๗ ให้นายกรัฐมนตรี ประธานศาลฎีกา และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ

ยกเลิกพรก.และคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๓๐/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ โดย พ.ร.บ.

บัญชีท้ายพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย

พ.ศ.

๑. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗/๒๕๕๗ เรื่อง ห้ามชุมนุมทางการเมือง
๒. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒/๒๕๕๗ เรื่อง ขอความร่วมมือจากสื่อสังคมออนไลน์
๓. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓/๒๕๕๗ เรื่อง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต
๔. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (เฉพาะ) ฉบับที่ ๒๕/๒๕๕๗ เรื่อง ให้มารายงานตัว หรือแจ้งเหตุขัดข้อง
๕. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๖/๒๕๕๗ เรื่อง การดูแล และสอดส่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์
๖. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๙/๒๕๕๗ เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวตามคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
๗. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๗/๒๕๕๗ เรื่อง ความผิดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหาร
๘. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๘/๒๕๕๗ เรื่อง คดีที่ประกอบด้วยการกระทำหลายอย่างเกี่ยวโยงกันให้อยู่ในอำนาจของศาลทหาร
๙. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๙/๒๕๕๗ เรื่อง การกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวของบุคคลที่มารายงานตัวต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
๑๐. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๐/๒๕๕๗ เรื่อง การกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวของบุคคลที่ถูกกักตัวตามพระราชบัญญัติกักขังการศึกษา พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๑๕ ทวิ
๑๑. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๑/๒๕๕๗ เรื่อง กำหนดให้การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกบุคคลให้มารายงานตัว เป็นความผิด
๑๒. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๓/๒๕๕๗ เรื่อง ความผิดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหาร
๑๓. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๔/๒๕๕๗ เรื่อง ความผิดสำหรับการสนับสนุนการชุมนุมทางการเมือง
๑๔. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๐/๒๕๕๗ เรื่อง ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิด ที่ใช้เฉพาะแต่การสงคราม
๑๕. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป

ตำนฉบับร่างพระราชบัญญัติ ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๗/๒๕๕๗ เรื่อง การให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ

- ๒ -

๑๖. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๗/๒๕๕๗ เรื่อง การให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ

๑๗. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๓/๒๕๕๗ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๗/๒๕๕๗

๑๘. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ เรื่อง การปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้

๑๙. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปรามหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน

๒๐. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๘ เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ

๒๑. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔/๒๕๕๘ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายที่คุ้มครองประโยชน์สาธารณะและประชาชนโดยส่วนรวม

๒๒. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕/๒๕๕๘ เรื่อง แก้ไขคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๘

๒๓. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๗/ ๒๕๕๘ เรื่อง การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

๒๔. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๓/๒๕๕๙ เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดบางประการที่เป็นภัยอันตรายต่อความสงบเรียบร้อยหรือบ่อนทำลายระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

๒๕. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๕/๒๕๕๙ เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับคดีบางประเภทที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร

๒๖. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๔/๒๕๕๙ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๗/๒๕๕๘

๒๗. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการให้อำนาจกำหนดพื้นที่ควบคุมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย

๒๘. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ

๒๙. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๗/๒๕๖๐ เรื่อง ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ทำไมต้องยกเลิก ประกาศ/คำสั่ง คสช.

เป็นภาพที่ปรากฏจนคุ้นตา เมื่อคณะรัฐประหารเข้าปกครองประเทศจะต้องใช้อำนาจพิเศษออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อควบคุมความสถานการณ์ทางการเมือง แต่การรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ประกาศ/คำสั่ง ที่ออกโดยอำนาจพิเศษเช่นนี้ มีปริมาณมากอย่างเหลือเชื่อ

นับถึงเดือนธันวาคม 2560 คสช. ออกประกาศแล้ว 208 ฉบับ ออกคำสั่งแล้ว 127 ฉบับ และออกคำสั่งหัวหน้า คสช. อีก 179 ฉบับ รวมแล้วมีจำนวนมากถึง 514 ฉบับ ซึ่งจำนวนนี้ยังเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามระยะเวลาที่อยู่ในอำนาจ

อำนาจพิเศษในการออกประกาศ/คำสั่ง เหล่านี้ ถูกใช้เพื่อตอบสนองนโยบาย คสช. แทบทุกประเด็น เช่น การเรียกบุคคลเข้ารายงานตัว การห้ามชุมนุมทางการเมือง การควบคุมการทำงานของสื่อมวลชน การไล่ออกจากพื้นที่ป่า การแก้ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การปฏิรูประบบการศึกษา, สาธารณสุข, ตำรวจ การประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษ ฯลฯ โดยศาลปกครองเคยตีความไว้ว่า คำสั่งหัวหน้า คสช. เป็นการใช้อำนาจพิเศษที่ไม่อาจตรวจสอบได้โดยศาลปกครอง

ช่วงเวลาย่างเข้า ปีที่ 4 ของรัฐบาล คสช. หลังจากโพลอร์ไวได้ติดตามการออกประกาศ/คำสั่งต่างๆ และการบังคับใช้มาอย่างต่อเนื่อง พบว่า มีประกาศ/คำสั่งอย่างน้อย 35 ฉบับในประเด็น เสรีภาพการแสดงออกของประชาชน เสรีภาพสื่อ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม และสิทธิชุมชน ที่สมควรถูกยกเลิก เพราะ

1) ประกาศ/คำสั่ง หลายฉบับออกมาในช่วงเวลาการยึดอำนาจ เพื่อควบคุมสถานการณ์ทางการเมือง เมื่อไม่มีปรากฏการณ์การต่อต้านการยึดอำนาจ ประกาศ/คำสั่ง เหล่านี้ก็ไม่มีความจำเป็นอีกต่อไปแล้ว

2) ประกาศ/คำสั่ง หลายฉบับมีเนื้อหาจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพื่อควบคุมการต่อต้านในจังหวัดที่เข้ายึดอำนาจ เมื่อบ้านเมืองเข้าสู่ภาวะปกติแล้วก็ควรคืนสิทธิเสรีภาพให้กลับสู่ภาวะปกติด้วยเช่นกัน

3) ปี 2561 เป็นช่วงเวลาที่ประเทศกำลังจะเดินหน้าสู่การเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญใหม่ สังคมที่จะกลับสู่ระบอบประชาธิปไตยได้ บรรยากาศต้องเปิดกว้างให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น และทำกิจกรรมทางการเมืองได้โดยไม่มีข้อจำกัด เพื่อสร้างสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองได้อย่างแท้จริง

4) หากประกาศ/คำสั่ง ใดมีประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าผลเสีย ก็ควรใช้กระบวนการตามปกติพิจารณาออกเป็นกฎหมาย โดยผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชน ผ่านกระบวนการนิติบัญญัติโดยสภาที่มีระบบตรวจสอบถ่วงดุล ไม่จำเป็นต้องให้อำนาจพิเศษเช่นนี้คงอยู่อีกต่อไป

รัฐธรรมนูญ 2560 มาตรา 279 รับรองให้ บรรดาประกาศ/คำสั่ง ของ คสช. ทั้งหมด รวมทั้งการใช้อำนาจใดๆ ภายใต้ประกาศ/คำสั่งเหล่านี้ มีสถานะชอบด้วยกฎหมาย และมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีพระราชบัญญัติมายกเลิก

รัฐสภาชุดต่อไปที่จะมาจากการเลือกตั้งอาจมีบทบาทที่จะหยิบยกประกาศ/คำสั่งแต่ละฉบับขึ้นมาทบทวนได้ใหม่ แต่ก่อนจะได้มาซึ่งผู้ใช้อำนาจปกครองชุดใหม่ ประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ที่จะเสนอให้ยกเลิกประกาศ/คำสั่ง ที่จำกัดสิทธิเสรีภาพและไม่เหมาะสมกับกาลสมัยแล้ว

ประเด็นที่ 1

ประกาศ / คำสั่ง ที่จำกัดเสรีภาพการแสดงออกของประชาชน

นับตั้งแต่หลังการรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เป็นต้นมา สถานการณ์สิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะเสรีภาพในการแสดงออกมีแนวโน้มย่ำแย่ เนื่องจากคสช. พยายามควบคุมการแสดงออกของประชาชนในหลายรูปแบบ ได้แก่ การห้ามชุมนุมทางการเมือง และลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของ คสช. โดยพอบ่งประเภทได้ ดังนี้

1. การห้ามชุมนุมทางการเมืองเกิน 5 คน

• ประกาศ คสช. ฉบับที่ 7/2557: ห้ามชุมนุมทางการเมือง

ภายหลังการเข้าสู่อำนาจ คสช. ออกประกาศ คสช. ฉบับที่ 7/2557 สั่งห้ามมิว่าชุมนุมหรือชุมนุมทางการเมืองตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป หากใครฝ่าฝืนให้มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จากการบันทึกข้อมูลของไอลอร์ พบว่า ภายใต้ประกาศฉบับดังกล่าวมีผู้ถูกดำเนินคดีไปแล้วอย่างน้อย 52 ราย จากการแสดงออกหรือทำกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ เช่น ร่วมชุมนุมหรือชูป้ายประท้วง หรืออ่านบทกวี ไปจนถึงการโพสต์รูปชูสามนิ้ว คนที่ถูกดำเนินคดีแทบทั้งหมดเป็นเพราะแสดงออกว่า 'ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหาร'

นอกจากนี้ ประกาศฉบับดังกล่าวยังกลายเป็นเครื่องมือในการแทรกแซงหรือปิดกั้นการจัดกิจกรรมของประชาชน อย่างเช่น กิจกรรม Light Up Night: คำคืนสิทธิมนุษยชน ณ เชียงใหม่ ที่จัดโดยองค์กรแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย ก็ถูกเจ้าหน้าที่ทหารโทรศัพท์ขอให้ยุติการจัดงาน โดยอ้างว่ากิจกรรมเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมือง หรือ กิจกรรมของกลุ่ม "ชาห์นปฏิรูปพลังงาน" ที่เรียกร้องการปฏิรูประบบสัมปทานปิโตรเลียม การใช้พลังงานหมุนเวียน ลดการใช้พลังงานไฟฟ้าจากถ่านหิน ก็ถูกเจ้าหน้าที่เข้าสกัดไม่ให้ทำกิจกรรมพร้อมทั้งควบคุมตัวผู้เข้าร่วมกิจกรรมไปคุมขังเป็นเวลา 4 วัน โดยอ้างว่าทำผิดฐานชุมนุมเกิน 5 คน

• ประกาศ คสช. ฉบับที่ 49/2557: ห้ามสนับสนุนการชุมนุมทางการเมือง

ประกาศ คสช. ฉบับที่ 49/2557 ห้ามทุกคนให้ความช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ผู้ที่ออกมาชุมนุมทางการเมือง เช่น การให้ใช้สถานที่ หรือสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการชุมนุม เช่น เครื่องขยายเสียง เต็นท์ เครื่องกำเนิดไฟฟ้า โดยผู้ที่ฝ่าฝืนต้องรับโทษ สองในสาม ของโทษตามประกาศ คสช. ฉบับที่ 7/2557 หรือเท่ากับ จำคุกไม่เกิน 8 เดือน หรือปรับไม่เกิน 13,333 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และอาจถูกริบทรัพย์สินที่ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกด้วย แม้ว่าบุคคลดังกล่าวอาจไม่ได้เกี่ยวข้องกับการจัดชุมนุมโดยตรง ดังนั้น ประกาศฉบับนี้จึงเป็นการสร้างมาตรการกดดันไม่ให้สนับสนุนการมีส่วนร่วมหรือการเคลื่อนไหวทางสังคมของประชาชน

• คำสั่ง หัวหน้า คสช. ฉบับที่ 3/2558: ไม่ว่าใคร เรื่องอะไร ก็ชุมนุมไม่ได้

ภายหลัง คสช. ยกเลิกกฎอัยการศึก คสช. ได้ออกคำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 3/2558 มาแทนที่ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญชั่วคราว พ.ศ. 2557 ซึ่งคำสั่งฉบับนี้มีข้อ 12 ที่กำหนดว่า ผู้ใดมิว่าชุมนุมหรือชุมนุมทางการเมือง ณ ที่ใดๆ ที่มีจำนวนตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ภายใต้ประกาศดังกล่าวมีคนถูกตั้งข้อหาอย่างน้อย 217 ราย หลายคนถูกตั้งข้อหามากกว่าหนึ่งครั้ง และคดีแทบทั้งหมดอยู่ในการพิจารณาตัดสินของศาลทหาร เช่น นักกิจกรรมและนักศึกษากลุ่มขบวนการประชาธิปไตยใหม่ 14 คน ที่รวมตัวกันปราศรัยและชูป้ายผ้าปรากฏข้อความ "เผด็จการจงพินาศ ประชาธิปไตยจงเจริญ" หรือกรณี ปรีชา ข้าราชการบำนาญ อายุ 77 ปี ที่ออกมามอบดอกไม้ให้กำลังใจ พันธศักดิ์ ศรีเทพ ที่จัดกิจกรรมเดินเท้าเรียกร้องให้ยกเลิกการดำเนินคดีกับพลเรือนที่ศาลทหาร หรือกรณีนักวิชาการ 8 คน ในนาม 'เครือข่ายคณาจารย์มหาวิทยาลัย' ได้ร่วมกันแถลงข่าวเรื่อง 'มหาวิทยาลัยไม่ใช่ค่ายทหาร' ที่โรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็นการออกแถลงการณ์ของกลุ่มนักวิชาการเพื่อตอบโต้กรณีที่พัก.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้สัมภาษณ์ว่า อาจารย์ในมหาวิทยาลัยบางส่วนสอนให้นักศึกษามีความคิดเชิงต่อต้าน และไม่เคารพกติกา

จะเห็นได้ว่า ประกาศและคำสั่งหัวหน้า คสช. ทั้งสามฉบับที่กล่าวมา เป็นเครื่องมือที่ผู้มีอำนาจใช้เพื่อจำกัดการเคลื่อนไหวของประชาชนที่แสดงออกในลักษณะต่อต้านหรือวิพากษ์วิจารณ์ คสช. โดยคนที่ถูกตั้งข้อหาดังกล่าวต้องทั้งเสียเวลาและหลักทรัพย์ ไปด้วยกับการต่อสู้คดีและการประกันตัว รวมถึงถูกผูกด้วยเงื่อนไขไม่ให้คนที่มีความคิดต่างออกมาเคลื่อนไหวอีก ด้วยเหตุนี้ ทำให้บรรยากาศทางการเมืองหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนในยุค คสช. เป็นไปอย่างเยียบจั้น แม้แต่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกฎหมายและนโยบายต่างๆ ก็ยังไม่อาจมีพื้นที่รวมตัวกันเพื่อส่งเสียงเรียกร้องได้

2. ห้ามพรรคการเมืองประชุมหรือทำกิจกรรม

- ประกาศ คสช. ฉบับที่ 57/2557: ห้ามพรรคการเมืองประชุมหรือเคลื่อนไหวทางการเมือง

ไม่ใช่แค่ประชาชนธรรมดาเท่านั้น ที่ คสช. พยายามจะควบคุม เพราะ 'พรรคการเมือง' ก็ตกอยู่ในสถานการณ์เดียวกัน โดย คสช. ได้ออกประกาศฉบับที่ 57/2557 เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2557 ข้อที่ 2 มีใจความว่า เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อย ห้ามไม่ให้พรรคการเมืองดำเนินการประชุม หรือดำเนินกิจการใดๆ ในทางการเมือง และห้ามดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่เป็นการชั่วคราว รวมทั้งให้ระงับการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราว

เมื่อรัฐบาลประกาศว่า จะจัดการเลือกตั้งภายในสิ้นปี 2561 แต่ทว่า ภายใต้ประกาศฉบับนี้ สร้างภาระให้พรรคการเมืองไม่สามารถทำหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ อย่างเช่น จัดการประชุมพรรค จัดหาสมาชิกให้ครบ และดำเนินการให้สมาชิกจ่ายเงินบำรุงพรรค รวมถึงตั้งสาขาพรรคทุกภาค ดังนั้น หากประกาศฉบับนี้ไม่ถูกยกเลิกการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นจะเต็มไปด้วยปัญหา

3. ความผิดฐานไม่มารายงานตัวตามที่ คสช. เรียก

- ประกาศ คสช. ฉบับที่ 25-29-41/2557: ไม่รายงานตัวกับคสช. มีความผิด

นอกจากการออกประกาศห้ามชุมนุมทางการเมืองแล้ว คสช. ยังออกประกาศเพื่อจัดการกับบุคคลที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ คสช. อีก เช่น ประกาศฉบับที่ 25/2557, ประกาศฉบับที่ 29/2557 และประกาศฉบับที่ 41/2557 สั่งให้บุคคลซึ่งไม่มารายงานตัวตามคำสั่ง คสช. มารายงานตัวตามวันและเวลาที่กำหนด หากฝ่าฝืนและไม่มีการแจ้งเหตุขัดข้องจะมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ภายใต้ประกาศทั้ง 3 ฉบับ มีผู้ที่ถูกดำเนินคดีเท่าที่ทราบ 14 ราย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักกิจกรรม หรือนักการเมือง ที่ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหารจึงไม่ยอมให้ความร่วมมือกับคสช. เช่น จาตุรนต์ ฉายแสง อดีต ส.ส.พรรคเพื่อไทย ที่โพสต์เฟสบุ๊กส่วนตัวว่า จะไม่เข้ารายงานตัวกับ คสช. เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับคณะรัฐประหารจึงไม่อาจให้ความร่วมมือได้ ทำให้เขาต้องถูกดำเนินคดีที่ศาลทหารในข้อหาฝ่าฝืนไม่รายงานตัว หรือ วรรณ ภาศิริรัตน์ นักวิชาการกฎหมายที่เดินทางไปต่างประเทศทำให้ไม่สามารถมารายงานตัวทันกำหนด ทั้งนี้ คดีส่วนใหญ่ที่จำเลยรับสารภาพ ศาลพิพากษาลงโทษให้จำคุกพร้อมกับโทษปรับ แต่โทษจำคุกให้รอลงอาญา

เนื่องจาก คสช. ใช้การเรียกรายงานตัวเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการคุกคามและสร้างความหวาดกลัว ต่อผู้แสดงความคิดเห็นในประเด็นสังคมการเมืองอยู่อย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลที่บันทึกไว้ พบว่า มีบุคคลถูกเรียกรายงานตัวแล้วกว่า 1,300 คน และบางคนเมื่อไปรายงานตัวแล้วถูกคุมขังในค่ายทหารเป็นเวลานานถึง 7 วัน ประกาศที่กำหนดโทษการไม่มารายงานตัวเหล่านี้ ยิ่งสร้างความหวาดกลัวเพิ่มขึ้นต่อผู้ที่เคลื่อนไหวในประเด็นสาธารณะ

4. ความผิดฐาน ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของ คสช.

ประกาศ คสช. ฉบับที่ 39-40/2557 และ คำสั่งหัวหน้าคสช. ฉบับที่ 3/2558: ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของ คสช. มีความผิด

เมื่อ คสช. เรียกบุคคลไปรายงานตัว หรือใช้อำนาจตามกฎหมายอัยการศึก หรืออำนาจอื่นๆ เข้าจับกุมบุคคลไปควบคุมตัวไว้แล้ว คสช. จะให้บุคคลดังกล่าวลงนามในข้อตกลงฉบับหนึ่ง หรือที่เรียกกันว่า MOU โดยจะกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยตัวไว้ว่า ต้องไม่เคลื่อนไหวทางการเมือง หรือให้การช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองอีก

หากผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว คสช. สามารถเอาผิดได้ตามประกาศ คสช. ฉบับที่ 39/2557 และ ฉบับที่ 40/2557 ที่กำหนดว่า หากใครฝ่าฝืนเงื่อนไขเหล่านี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และยินยอมถูกระงับธุรกรรมทางการเงิน แต่ภายหลัง คสช. ออกคำสั่งหัวหน้าคสช. ฉบับที่ 3/2558 ข้อที่ 11 ก็ได้กำหนดความผิดสำหรับบุคคลที่ฝ่าฝืนเงื่อนไขการปล่อยตัวไว้ด้วยเช่นกัน แต่กำหนดโทษลดลงกึ่งหนึ่ง เป็นโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวกลายเป็นเครื่องควบคุมนักกิจกรรมที่เคยยอมเข้าสู่กระบวนการของ คสช. ให้มีบ่วงรัดคอไม่กล้าออกมาเคลื่อนไหวอีก ตัวอย่างคนที่เคยถูกดำเนินคดีภายใต้ประกาศเหล่านี้ เช่น วัฒนา เมืองสุข ที่ถูกตั้งข้อหาฝ่าฝืนเงื่อนไขการปล่อยตัวหลังเคยไปรายงานตัวแล้วและออกมาโพสต์ข้อความบนเฟสบุ๊กเรื่อง ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ อีกคนหนึ่งคือ สิริวิชญ์ หรือ “นิว” นักศึกษาที่ถูกตั้งข้อหาจากการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มพลเมืองได้กลับ ทั้งที่สิริวิชญ์เคยถูกกักตัวตามกฎหมายอัยการศึกและเคยลงชื่อในข้อตกลงไว้ก่อนแล้ว

ประเด็นที่ 2

ประกาศ / คำสั่ง ที่จำกัดเสรีภาพสื่อ

ในช่วงเวลาที่เข้ายึดอำนาจการปกครองประเทศ คสช. เข้าควบคุมข้อมูลข่าวสารเพื่อให้การยึดอำนาจเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยใช้วิธีการดั้งเดิม คือ ส่งทหารเข้าควบคุมสถานีโทรทัศน์ขนาดใหญ่ทุกแห่ง เพื่อระงับการออกอากาศของทุกสถานีชั่วคราว ก่อนจะอนุญาตให้กลับมาออกอากาศต่อหลังควบคุมสถานการณ์ได้

22 พฤษภาคม 2557 ทันทีหลังการเข้ายึดอำนาจ คสช. ออกประกาศ คสช. ฉบับที่ 14/2557 ห้ามสื่อมวลชนสัมภาษณ์บุคคลที่อาจขยายความขัดแย้ง หรือสร้างความสับสน ไม่เช่นนั้นจะถูกระงับการเผยแพร่, ประกาศ คสช. ฉบับที่ 15/2557 ปิดสถานีโทรทัศน์ช่องการเมือง 14 แห่ง และวิทยุชุมชนทุกแห่งทั่วประเทศ และประกาศ คสช. ฉบับที่ 18/2557 ห้ามสื่อทุกประเภท รวมทั้งสื่อออนไลน์นำเสนอข้อมูลที่เป็นเท็จ เป็นภัยต่อความมั่นคง วิพากษ์วิจารณ์ คสช. ชักชวนต่อต้าน คสช. หรือก่อให้เกิดความขัดแย้ง ประกาศทั้งสองฉบับนี้ใช้กับสื่อทุกประเภท และใช้ถ้อยคำกว้างครอบคลุมเนื้อหาแทบทุกรูปแบบที่ คสช. ไม่ต้องการให้เผยแพร่ ต่อมา คสช. ก็ยังออกประกาศและคำสั่งฉบับอื่นๆ ตามมาอีกมาก ซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็นสองประเภท ดังนี้

1. ประกาศ/คำสั่ง คู่มือหลัก ให้อำนาจ กสทช. ดีความและลงโทษ

18 กรกฎาคม 2557 คสช. ออกประกาศ คสช. ฉบับที่ 97/2557 มาใช้คู่มือแทนประกาศ คสช. ฉบับที่ 14/2557 และ 18/2557 โดยเนื้อหาแทบไม่ต่างกัน แต่ถูกองค์กรวิชาชีพสื่อคัดค้านหลังออกประกาศ อีกสามวันถัดมา คสช. จึงออกประกาศฉบับที่ 103/2557 มาเพื่อแก้ไขผ่อนปรนในบางประเด็น แต่ประกาศทั้งสองฉบับไม่ได้กำหนดกระบวนการบังคับใช้เอาไว้ อีกสองปีถัดมา คสช. จึงต้องใช้อำนาจพิเศษตามมาตรา 44 ออกคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 41/2559 มาเพื่อมอบภารกิจนี้ให้กับ กสทช.

- ประกาศ คสช. ฉบับที่ 97/2557: คู่มือ ห้ามเสนอข้อมูลสร้างความขัดแย้ง

ห้ามสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์สัมภาษณ์บุคคลที่อาจขยายความขัดแย้ง หรือสร้างความสับสน สั่งให้สื่อทุกประเภทรวมทั้งสื่อออนไลน์นำเสนอข้อมูลตามที่ได้รับแจ้งจาก คสช. ห้ามนำเสนอข้อมูลที่เป็นเท็จ เป็นภัยต่อความมั่นคง วิพากษ์วิจารณ์ คสช. การชักชวนต่อต้าน คสช. หรือก่อให้เกิดความขัดแย้ง และยังสั่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้บังคับบัญชาตำรวจ ระงับการชุมนุมหรือกิจกรรมที่ต่อต้าน คสช.

- ประกาศ คสช. ฉบับที่ 103/2557: แก้ไข ให้ส่งเรื่องไปยังองค์กรวิชาชีพสื่อ

ประกาศฉบับนี้ออกมาเพื่อแก้ไขประกาศฉบับที่ 97/2557 จากเดิมที่ห้ามวิจารณ์ คสช. เปลี่ยนเป็น ห้ามการวิจารณ์โดยมีเจตนาไม่สุจริตด้วยข้อมูลอันเป็นเท็จ และจากเดิมที่ให้อำนาจระงับการเผยแพร่สื่อที่ฝ่าฝืนได้ทันที เปลี่ยนเป็น ให้ส่งเรื่องไปยังองค์กรวิชาชีพเพื่อสอบสวนทางจริยธรรม

- คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 41/2559 : มอบอำนาจปิดสื่อให้ กสทช. ทำได้โดยยกเว้นความรับผิดชอบ

คำสั่ง หัวหน้า คสช. กำหนดให้ การนำเสนอเนื้อหาที่ขัดต่อ ประกาศ คสช. ฉบับที่ 97/2557 และ 103/2557 เป็นการนำเสนอเนื้อหาที่ต้องห้าม ตามมาตรา 37 ของ พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 ซึ่งมีผลให้ กสทช. มีอำนาจตรวจสอบ และอาจสั่งลงโทษปรับเจ้าของสถานีได้ไม่เกิน 50,000 บาท หรือสั่งตอออกอากาศ หรือสั่งปิดสถานีที่ฝ่าฝืนก็ได้ และยกเว้นให้การออกคำสั่งของ กสทช. เพื่อควบคุมข้อมูลข่าวสาร เจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางวินัย หากทำไปโดยสุจริต

นอกจากประกาศทั้งสามฉบับแล้ว คสช. ยังใช้อำนาจออกคำสั่ง คสช. (เฉพาะ) ฉบับที่ 12/2557 ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2557 แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามการเผยแพร่ข่าวสารต่อสาธารณะ มีหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล และส่งเรื่องไปยัง กสทช. ให้ดำเนินการ ลงโทษ คำสั่งนี้ยังไม่เผยแพร่สู่สาธารณะ จึงไม่อาจทราบได้ว่า คณะกรรมการชุดนี้เป็นใครบ้าง

ในทางปฏิบัติ นอกจากการบังคับใช้ประกาศ คสช. โดยตรงแล้ว สื่อโทรทัศน์ขนาดใหญ่หลายแห่งยังให้ ข้อมูลตรงกันว่า คสช. ใช้วิธีการอื่น เช่น การเชิญไปพูดคุย การส่งหนังสือตักเตือน โดยไม่ต้องอ้างอิงอำนาจ ตามกฎหมายใด สื่อมวลชนส่วนใหญ่จึงถูกควบคุมด้วยมาตรการระดับเบาแทน การควบคุมในระดับนี้ไม่มี บันทึกปรากฏต่อสาธารณะว่าดำเนินการเช่นใดบ้าง ทำให้สังคมตรวจสอบไม่ได้ แต่ก็ส่งผลให้เกิดการเซ็นเซอร์ เนื้อหาในสื่อไม่ต่างกัน

สื่อที่ถูกบังคับใช้ประกาศ คสช. อย่างจริงจัง เป็นสื่อที่น่าเสนอเนื้อหาทางการเมือง โดยมีจุดยืนตรงกัน ข้ามกับ คสช. ดังกรณีศึกษาต่อไปนี้

กรณีศึกษา: พืชทีวีถูกตักเตือน ถูกสั่งปิดสถานี แต่ศาลปกครองให้คุ้มครองชั่วคราว

เดือนเมษายน 2558 คณะทำงานติดตามการเผยแพร่ข้อมูลสื่อโทรทัศน์ตรวจสอบพบว่า รายการมอง ไกล ทางช่องพืชทีวี นำเสนอเนื้อหาที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความสับสน ยั่วยุปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้ง หรือ สร้างความแตกแยกในราชอาณาจักร จึงส่งเรื่องร้องเรียนไปยัง กสทช. วันที่ 23 มีนาคม 2558 ที่ประชุม กสทช. มีมติเสียงข้างมากให้ตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร

ต่อมาในวันที่ 30 มีนาคม 2558 ที่ประชุม กสทช. มีมติเสียงข้างมากพักใช้ใบอนุญาตช่องพืชทีวี เป็น เวลา 7 วัน จากการออกอากาศรายการมองไกล รายการคิดรอบด้าน รายการเดินทางต่อไป และรายการเข้าใจ ตรงกันนะ โดยมีผลตั้งแต่ 10-17 เมษายน 2558

หลังจากพืชทีวีกลับมาออกอากาศ ทางคณะทำงานฯ ยังคงส่งเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเนื้อหารายการของ ช่องดังกล่าวไปยัง กสทช. อย่างต่อเนื่อง กระทั่งวันที่ 27 เมษายน 2558 ที่ประชุม กสทช. มีมติเสียงข้างมากให้ เพิกถอนใบอนุญาตสถานีโทรทัศน์พืชทีวี ถือเป็นการสั่งปิดสถานีถาวร เพราะกระทำผิดซ้ำ ต่อมา พืชทีวี ไปยื่น ฟ้องต่อศาลปกครอง ให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ศาลปกครองมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวระหว่างพิจารณาคดี จึงให้ พืชทีวีกลับมาออกอากาศได้

9 สิงหาคม 2560 กสทช. มีมติสั่งพักใช้ใบอนุญาตช่องพืชทีวีอีกครั้ง เป็นเวลา 30 วัน จากกรณี ออกอากาศรายการ "เข้าใจตรงกันนะ" และรายการ "ห้องข่าวเล่าเรื่องสุดสัปดาห์" เพราะขัดต่อข้อตกลงใน MoU

กรณีศึกษา: วอยซ์ทีวี โดนตรวจสอบบ่อยที่สุด 14 รอบ

ภายใต้ยุคของ คสช. ผู้บริหารวอยซ์ทีวี ถูก กสทช. พิจารณาลงโทษด้วยมาตรการต่างๆ ถึง 14 ครั้ง ทั้ง การตักเตือน, การระงับการออกอากาศเฉพาะรายการ, การระงับผู้ดำเนินรายการบางคน รวมทั้งการระงับการ ออกอากาศทั้งช่อง เนื้อหาที่วอยซ์ทีวีถูกลงโทษเกือบทั้งหมดเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองที่ได้รับความนิยม สนใจอยู่ในเวลานั้น ตัวอย่างเช่น

30 มีนาคม 2558 กสทช. พิจารณาเนื้อหารายการ Wake Up Thailand เรื่องคุยกับนักข่าวในวันนักข่าว และเรื่องเสียงภาษีเลี้ยงดูสมาชิกเคลื่อนไหวต่อไป มีมติส่งหนังสือตักเตือนให้วอยซ์ทีวีระมัดระวังการตรวจสอบ

เนื้อหารายการก่อนออกอากาศ เว้นการวิพากษ์วิจารณ์ด้วยถ้อยคำรุนแรง และการนำเสนอความคิดเห็นส่วนบุคคล

15 กุมภาพันธ์ 2559 กสทช. พิจารณาเนื้อหารายการ The Daily Dose เรื่อง ปัญหา: คนส่วนน้อยไม่ยอมรับมติจากเสียงส่วนใหญ่ มีมติเห็นว่า มีเนื้อหาขัดต่อประกาศ คสช. ฉบับที่ 97/2557 และ 103/2557 จึงมีคำสั่งระงับการออกอากาศรายการ The Daily Dose เป็นเวลา 3 วัน

15 สิงหาคม 2559 กสทช. พิจารณาเนื้อหารายการ Wake Up News เรื่อง ฉันทามติสังคม ไม่ให้ คสช. ร่างรัฐธรรมนูญฉบับต่อไป, เรื่อง ประยุทธ์ประกาศอยู่ยาว ไม่สนร่างรัฐธรรมนูญจะผ่านไม่ผ่าน และเรื่องอื่นๆ อีกสองเรื่อง มีมติว่า เนื้อหามีลักษณะต้องห้ามตามประกาศ คสช. สั่งให้พักการดำเนินรายการของ ม.ล. อดิรุทธบุตร เทวกุล และอธิกภิต แสงสุข เป็นเวลา 10 วัน

27 มีนาคม 2560 กสทช. สั่งระงับการออกอากาศวอยซ์ทีวีเป็นเวลา 7 วัน เนื่องจากมี 4 รายการที่มีเนื้อหาเข้าข่ายละเมิดประกาศ คสช. และมาตรา 37 ของ พ.ร.บ.ประกอบกิจการกระจายเสียงฯ

ยกเลิกประกาศควบคุมสื่อ แต่ยังใช้กฎหมายปกติลงโทษเนื้อหาที่ผิดกฎหมายได้

โดยหลักการแล้ว การกำกับดูแลเนื้อหาของสื่อมวลชนควรจะดำเนินการโดยองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งเป็นตัวแทนของสื่อที่มีความเข้าใจการทำงานของสื่อเป็นอย่างดี หรือโดยประชาชนผู้รับสื่อซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง แต่นอกจากระบบนี้แล้ว ตามกฎหมายปกติ กสทช. ก็มีอำนาจตามมาตรา 37 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 ที่ห้ามสื่อออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเนื้อหาลามกอนาจาร หรือมีผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่กว้างขวางและครอบคลุมทุกประเด็นอยู่แล้ว โดยไม่จำเป็นต้องมี ประกาศ คสช. มาขยายขอบเขตเพิ่มเติมให้กว้างขวางออกไปอีก

ส่วนที่อาจต่างไปคือ หากไม่มี คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 41/2559 เจ้าหน้าที่ กสทช. ที่ใช้อำนาจตรวจสอบและส่งโทษสื่อ ต้องอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบตามกฎหมายในกรณีเกี่ยวกับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐทั่วไปและอาจถูกฟ้องร้องได้ แต่ตราบทที่คำสั่งนี้ยังมีผลใช้บังคับอยู่ การทำหน้าที่ของ กสทช. จะได้รับการยกเว้นไม่ถูกตรวจสอบและอาจเปิดช่องให้เกิดการใช้อำนาจตามอำเภอใจได้

นอกจากนี้ หากสื่อใดนำเสนอเนื้อหาที่ขัดต่อกฎหมาย ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ผลิตรายการ บรรณาธิการ รวมถึงผู้บริหารสถานี ต้องถูกดำเนินคดีและมีความรับผิดชอบตามกฎหมายในเรื่องนั้นๆ อยู่แล้ว ตัวอย่างเช่น การหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ เป็นความผิดตามมาตรา 112 การยุยงปลุกปั่นให้ประชาชนละเมิดกฎหมาย แผ่นดิน เป็นความผิดตามมาตรา 116 การหมิ่นประมาทบุคคลอื่น เป็นความผิดตามมาตรา 328 ของประมวลกฎหมายอาญา เป็นต้น

ในภาวะที่บ้านเมืองกำลังจะกลับสู่ระบอบประชาธิปไตย เสรีภาพของสื่อมวลชนที่จะนำเสนอข่าวสารในทางวิพากษ์วิจารณ์ผู้ใช้อำนาจรัฐจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ไม่ควรถูกลงโทษด้วยหลักเกณฑ์เพียงว่า “สร้างความขัดแย้ง” หรือ “สร้างความสับสน” ประกาศ/คำสั่ง ของ คสช. ที่ออกมาเพื่อควบคุมเนื้อหาของสื่อมวลชนในสถานการณ์พิเศษจึงควรถูกยกเลิก และใช้กฎหมายปกติในการควบคุมแทน

2. ประกาศสามฉบับคุ้มครองสื่อออนไลน์ ห้ามเนื้อหาข่มขู่ปลุกปั่น

สื่อออนไลน์มีลักษณะเฉพาะ คือ ไม่มีสถานีย่อยออกอากาศที่ชัดเจนเป็นของตนเอง คสช. จึงไม่อาจส่งกำลังทหารเข้าควบคุมให้เบ็ดเสร็จได้ ในช่วงเวลาของการยึดอำนาจสื่อออนไลน์ยังคงเป็นช่องทางที่ประชาชนพอจะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างจากสื่อหลักได้บ้าง คสช. จึงต้องรีบออกประกาศมาควบคุมสื่อออนไลน์ ดังนี้

● ประกาศ คสช. ฉบับที่ 12/2557: ขอความร่วมมือจากสื่อสังคมออนไลน์

วันที่ 22 พฤษภาคม 2557 คสช. ออกประกาศเพื่อขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการ ระวังการให้บริการส่งข้อความเชิงปลุกกระตม ยั่วยุ สร้างความรุนแรง ความไม่น่าเชื่อถือและไม่เคารพกฎหมาย ตลอดจนการต่อต้าน คสช. โดยประกาศฉบับนี้ระบุว่า หากใครไม่ปฏิบัติตาม คสช. จะระงับการให้บริการทันที และจะนำตัวมาดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

● ประกาศ คสช. ฉบับที่ 17/2557: สั่งผู้ให้บริการระงับข้อมูลขัดความมั่นคง

วันเดียวกัน คสช. ออกประกาศอีกฉบับหนึ่งสั่งให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตติดตาม ตรวจสอบ และระงับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ที่บิดเบือน ข่มขู่ ปลุกปั่น อันจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักร หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และเรียกผู้ให้บริการทุกรายมารายงานตัวที่สำนักงาน กสทช. ในวันรุ่งขึ้น

● ประกาศ คสช. ฉบับที่ 26/2557: ตั้งคณะกรรมการพิเศษ สืบบล็อกเว็บได้ไม่ต้องใช้หมายศาล

วันที่ 24 พฤษภาคม 2557 คสช. ออกประกาศอีกฉบับ เรื่องการดูแลและสอดส่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ให้อำนาจแก่ปลัดกระทรวงไอซีที ซึ่งภายหลังเปลี่ยนเป็นกระทรวงดิจิทัลฯ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง มีอำนาจดังนี้

- 1) ตรวจสอบหรือเข้าถึงข้อมูลการใช้งานอินเทอร์เน็ต ที่แพร่เนื้อหาเชิงปลุกกระตม ยั่วยุ สร้างความรุนแรง ความไม่น่าเชื่อถือและไม่เคารพกฎหมาย ตลอดจนต่อต้าน คสช.
- 2) สั่งระงับการเผยแพร่เว็บไซต์ที่มีเนื้อหาตามข้อ 1)
- 3) ประสานงานกับ คสช. เพื่อใช้อำนาจตามกฎหมายดำเนินการกับผู้เกี่ยวข้อง

ข้อกังวลต่อประกาศที่ใช้ถ้อยคำกว้างขวาง และให้อำนาจลัดชั้นตอน

ประกาศ คสช. ทั้งสามฉบับ ให้อำนาจแก่ คสช. ชนิดครอบจักรวาลในการควบคุมการสื่อสารบนโลกออนไลน์ โดยมีข้อสังเกตที่น่ากังวลสามประการ

ประการแรก ประกาศ คสช. ให้ใช้อำนาจลัดชั้นตอนของกฎหมายปกติ กล่าวคือ ตาม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ฯ ฉบับปัจจุบัน มาตรา 20 กำหนดขั้นตอนว่า การจะสั่งระงับการเผยแพร่เนื้อหาใดต้องขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรีกระทรวงดิจิทัล และได้รับคำสั่งจากศาลก่อน ส่วนการเข้าตรวจสอบข้อมูลการใช้งานอินเทอร์เน็ต ตามมาตรา 18 และ 19 ก็แบ่งระดับของข้อมูลไว้ ข้อมูลการใช้งานตามปกติสามารถขอจากผู้ให้บริการได้ แต่การเข้าถึงข้อมูลที่ต้องถอดรหัส ต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน แต่ประกาศ คสช. ฉบับที่ 26/2557 ให้อำนาจคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นใหม่สามารถทำได้เองเลย

นอกจากนี้ ประกาศ คสช. ฉบับที่ 12/2557 ยังระบุว่า หากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตไม่ระงับการเผยแพร่ข้อความ คสช. มีอำนาจสั่งระงับการให้บริการได้ ซึ่งเป็นอำนาจใหม่ที่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตจะต้องรับผิดชอบต่อเนื้อหาและมีโทษถึงขั้นระงับกิจการ

ประการที่สอง ประกาศ คสช. กำหนดหลักเกณฑ์ของเนื้อหาที่ต้องถูกระงับไว้กว้างขวางเกินไป เช่นคำว่า “บิดเบือน” “ปลุกระดม” “ยุยงปลุกปั่น” “สร้างความรุนแรง” “ความไม่น่าเชื่อถือและไม่เคารพกฎหมาย” “กระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” “ต่อต้าน คสช.” ฯลฯ ซึ่งผู้ใช้อินเทอร์เน็ตย่อมไม่อาจรู้ได้ว่า ขอบเขตของข้อมูลที่สามารถนำเสนอได้หรือไม่ได้อยู่ตรงจุดไหน และกลายเป็นภาระใหญ่หลวงสำหรับผู้ให้บริการที่ต้องพิจารณาเนื้อหาด้วยตัวเอง การใช้ถ้อยคำที่กว้างขวางเช่นนี้ เปิดช่องให้เกิดการตีความและบังคับใช้แบบเลือกปฏิบัติเฉพาะกับข้อมูลบางประเภท และบุคคลบางกลุ่ม ที่ คสช. ต้องการควบคุมเป็นพิเศษเท่านั้น

ประการที่สาม ประกาศ คสช. ฉบับที่ 12/2557 และ 17/2557 มุ่งให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตทำหน้าที่แทนรัฐ ทั้งการติดตามตรวจสอบ และการระงับการเผยแพร่เนื้อหา โดยที่เจ้าหน้าที่รัฐไม่ต้องดำเนินการเอง ซึ่งการดำเนินการโดยผู้ให้บริการนั้นอาจจะมีข้อดี คือ ความสะดวกรวดเร็ว แต่ก็มีข้อเสีย คือ ผู้ให้บริการต่างเป็นบริษัทเอกชนที่ทำงานแยกขาดจากกัน การใช้ดุลพินิจพิจารณาว่า จะดำเนินการเช่นใด ต่อเนื้อหาใด จึงอาจแตกต่างกันได้ตามความเห็นของฝ่ายกฎหมายของผู้ให้บริการแต่ละราย เนื้อหาบางประเภทอาจถูกระงับจากผู้ให้บริการบางรายแต่ไม่ถูกระงับจากผู้ให้บริการรายอื่น นอกจากนี้ การเข้าตรวจสอบข้อมูลหรือระงับการเผยแพร่เนื้อหาของผู้ให้บริการอาจใช้วิธีการทางเทคนิค ซึ่งไม่เหลือร่องรอยให้ตรวจสอบว่า ต่างจากการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐที่จะต้องเขียนคำร้องยื่นต่อศาลก่อน เอกสารทั้งหมดจะถูกบันทึกไว้ในระบบฐานข้อมูลของศาล สามารถค้นคว้าได้ และหากมีการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็สามารถเอาผิดย้อนหลังได้

หมดยุคการยึดอำนาจแล้ว ควรกลับมาควบคุมด้วยกฎหมายปกติ

หลังการประกาศใช้ ประกาศ คสช. ฉบับที่ 17/2557 ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตทุกรายต้องเข้าพบ กสทช. และได้รับแจ้งแนวปฏิบัติให้ต้องทำตาม ประกาศทั้งสามฉบับทำหน้าที่หลักเพื่อขู่ให้ผู้ให้บริการรู้สึกกลัวหากไม่ทำตาม และหาก คสช. ต้องการใช้อำนาจพิเศษเพื่อควบคุมเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตเมื่อใดก็สามารถหยิบประกาศทั้งสามฉบับนี้มาใช้ได้อยู่ทุกเมื่อ

เมื่อเข้าสู่ปี 2561 ไม่มีสถานการณ์การชุมนุมประท้วงและการต่อต้าน คสช. ปรากฏให้เห็นอีกแล้ว คสช. คุมอำนาจการบริหารประเทศไว้เบ็ดเสร็จภายใต้รัฐธรรมนูญใหม่ และกำลังจะเดินหน้าเข้าสู่การเลือกตั้ง ประกาศ คสช. ทั้งสามฉบับที่ออกมาอย่างรวดเร็วและให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่อย่างกว้างขวางเพื่อควบคุมสถานการณ์เฉพาะหน้าขณะที่เข้ายึดอำนาจการปกครองจึงเป็นประกาศที่ล้าสมัยและไม่จำเป็นอีกต่อไป หากรัฐบาลปัจจุบันต้องการควบคุมเนื้อหาในสื่อออนไลน์ ก็ยังมีพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ ที่ให้อำนาจสามารถทำได้ โดยมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนกว่าประกาศ คสช. และมีขั้นตอนตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่อยู่บ้าง

ประเด็นที่ 3

ประกาศ/คำสั่ง ที่กระทบต่อกระบวนการยุติธรรม

หนึ่งในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในยุค คสช. คือ การให้ทหารเข้ามามีส่วนร่วมกับกระบวนการยุติธรรม โดยตรง คสช. ออกประกาศและคำสั่ง อย่างน้อย 8 ฉบับ ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเข้ามาเกี่ยวข้องหรือมีอำนาจดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยตรง ทั้งอำนาจเรียกตัวบุคคลมาสอบสวน หรือสอบสวนบุคคลพลเรือนที่ต้องหาคดีอาญาบางประเภท การใช้ศาลทหารพิจารณาและพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับการเมือง รวมถึงการประกาศพื้นที่ควบคุม จำกัดการเข้าออกสถานที่ เพื่อเข้าทำการจับกุมบุคคลที่ต้องหาในคดีอาญา

1. ประกาศ/คำสั่งเกี่ยวกับการเอาพลเรือนขึ้นศาลทหาร

ในวันที่ 25 พฤษภาคม 2557 หรือสามวันหลัง คสช. เข้ายึดอำนาจ มีการออกประกาศสองฉบับ เพื่อกำหนดให้คดีของพลเรือนบางประเภทอยู่ภายใต้เขตอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลทหาร

- **ประกาศ คสช. ฉบับที่ 37/2557: ให้พลเรือนขึ้นศาลทหารในคดีการเมือง**

ประกาศ คสช. ฉบับที่ 37/2557 กำหนดให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาคดีของพลเรือนที่ต้องหาในความผิดต่อไปนี้

- (1) ความผิดต่อพระมหากษัตริย์ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 107 - 112
- (2) ความผิดต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 113-118 และ
- (3) ความผิดฐานฝ่าฝืนประกาศ/คำสั่งของ คสช. เช่น การไม่เข้ารายงานตัวตามคำสั่งเรียก หรือการชุมนุมทางการเมืองตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป เป็นต้น

- **ประกาศ คสช. ฉบับที่ 38/2557: ความผิดเกี่ยวเนื่องกับขึ้นศาลทหารหมด**

ประกาศ คสช. ฉบับที่ 38/2557 ออกมาเพื่อขยายความประกาศฉบับที่ 37/2557 โดยมีสาระสำคัญคือให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาความผิดอื่นของพลเรือนด้วย ในกรณีที่เป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกัน ตัวอย่างเช่น การโพสต์ข้อความหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ เป็นการกระทำหนึ่งครั้งที่ผิดต่อกฎหมายหลายบท คือ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 112 ซึ่งเป็นความผิดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหารตามประกาศฉบับที่ 37/2557 และความผิดตามพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ มาตรา 14(3) ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลทหาร แต่ทั้งสองข้อหาก็คงให้พิจารณาที่ศาลทหารได้ หรือ หากมีการชุมนุมทางการเมือง ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนประกาศ คสช. เป็นความผิดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหารตามประกาศฉบับที่ 37/2557 และในการชุมนุมนั้นมีการทำร้ายร่างกาย ซึ่งเป็นความผิดที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร แต่ทั้งสองข้อหาก็คงให้พิจารณาที่ศาลทหารได้

ประกาศฉบับที่ 37/2557 คสช. ให้เหตุผลว่า การให้พลเรือนขึ้นศาลทหารนั้น ก็เพื่อให้เกิดความสงบ และให้การแก้ไขปัญหาประเทศเป็นไปอย่างเรียบร้อย ส่วนประกาศฉบับที่ 38/2557 คสช. ให้เหตุผลว่าเพื่อให้

การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างรวดเร็ว จึงควรให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาความผิดที่เกี่ยวข้องได้ด้วยกัน
ทีเดียว

● **ประกาศ คสช. ฉบับที่ 50/2557: ให้พลเรือนขึ้นศาลทหารในคดีครอบครองอาวุธ**

หลังจากนั้นในวันที่ 30 พฤษภาคม 2557 คสช. ออกประกาศฉบับที่ 50/2557 โดยมีสาระสำคัญ คือ ให้
ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาคดีความผิดเกี่ยวกับอาวุธสงครามหรืออาวุธที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้
ได้

ในขณะที่ความผิดตามประกาศฉบับที่ 37/2557 จะมีผลกับการกระทำที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันออกประกาศ
เป็นต้นไป แต่ประกาศฉบับที่ 50/2557 กลับกำหนดไว้เลยว่า ให้มีผลย้อนหลังไปครอบคลุมความผิดที่เกิดขึ้น
ตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เวลา 16.30 หรือเวลาที่มีการยึดอำนาจด้วย ส่งผลให้หลายคดีที่จำเลยพลเรือน
ถูกจับกุมก่อนวันออกประกาศ แต่จำเลยก็ยังต้องขึ้นศาลทหาร เช่น จำเลย 24 คนในคดี “ขอนแก่นโมเดล” ซึ่ง
ถูกจับในวันที่ 23 พฤษภาคม 2557 เป็นต้น

● **คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 55/2559: ยุติการใช้ศาลทหาร เฉพาะคดีที่เกิดขึ้นหลัง ก.ย. 59**

ประกาศ คสช. ที่กำหนดให้พลเรือนขึ้นศาลทหารทั้งสามฉบับมีผลบังคับใช้เรื่อยมา จนกระทั่งวันที่ 12
กันยายน 2559 หัวหน้า คสช. อาศัยอำนาจตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญชั่วคราว 2557 ออกคำสั่งฉบับที่
55/2559 ให้คดีของบุคคลพลเรือนที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทหาร ซึ่งเหตุแห่งคดีเกิดตั้งแต่วันที่
ออกประกาศเป็นต้นไป อยู่ในอำนาจการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมตามปกติ แต่คดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา
ของศาลทหารอยู่ก่อนแล้วให้อยู่ในการพิจารณาของศาลทหารต่อไป สำหรับคดีที่เหตุเกิดระหว่างวันที่ 22
พฤษภาคม 2557 จนถึง 12 กันยายน 2559 ไม่ว่าจะจับกุมผู้ต้องหาได้เมื่อใด ผู้ต้องหาเหล่านั้นก็ยังคงถูก
ดำเนินคดีในศาลทหาร

คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับนี้ระบุเหตุผลว่า เนื่องจากการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญในเดือนสิงหาคม
2559 ผ่านพ้นไปด้วยความเรียบร้อย โดยผู้ออกเสียงส่วนใหญ่ให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญ และประชาชน
ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการรักษาความเรียบร้อยของบ้านเมือง แต่คำสั่งดังกล่าวยังระบุด้วยว่าในกรณีที่มี
เหตุอันควร หัวหน้า คสช. อาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งนี้ได้ ซึ่งหมายความว่า อาจมีการสั่งให้นำพลเรือนไปพิจารณา
คดีในศาลทหารได้อีกหากหัวหน้า คสช. เห็นว่าจำเป็น

ตามรายงานของศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชนซึ่งอ้างอิงตัวเลขจากกรมพระธรรมนูญ นับถึงวันที่
30 พฤศจิกายน 2559 มีบุคคลพลเรือนถูกดำเนินคดีในศาลทหารรวม 2,177 คน จากทั้งหมด 1,716 คดี โดยใน
จำนวนนี้พิจารณาเสร็จสิ้นแล้ว 1,300 คดีและอยู่ระหว่างการพิจารณา 416 คดี แยกเป็นคดีฝ่าฝืนประกาศ/คำ
สั่ง คสช. รวม 44 คดี คดีตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 112 รวม 86 คดี และคดีตามประมวลกฎหมาย
อาญามาตรา 116 รวม 9 คดี ขณะที่ประกาศ คสช. ฉบับที่ 50/2559 ทำให้มีพลเรือนถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับอาวุธ
สงครามในศาลทหารถึง 1,577 คดี ในจำนวนนี้หลายคนถูกดำเนินคดีในศาลทหารเพียงเพราะถือครองอาวุธ
โบราณที่นายทะเบียนออกใบอนุญาตให้ไม่ได้เพื่อประดับบ้าน

ทำไมต้องยกเลิกการเอาคดีพลเรือนขึ้นศาลทหาร

ศาลทหารเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม ตุลาการทหารทุกคนเป็นข้าราชการที่มีสายบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม ตุลาการหลายคนเป็นนายทหารที่ไม่ได้มีความรู้กฎหมาย จึงมีความน่ากังวลเรื่องความเป็นอิสระ โดยเฉพาะในคดีที่ทหารเป็นคู่ขัดแย้งโดยตรงกับพลเรือน จำเลยย่อมรู้สึกว่าจะไม่ได้รับสิทธิในการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม

กระบวนการพิจารณาคดีของศาลทหาร ในคดีที่เกิดเหตุภายใต้กฎอัยการศึก ยังมีข้อจำกัดเพิ่ม คือ จำเลยไม่มีสิทธิยื่นอุทธรณ์หรือฎีกา เพื่อให้คณะตุลาการระดับเหนือขึ้นไปทบทวนคำตัดสิน หากศาลตัดสินเช่นใดแล้วถือว่าสิ้นสุดทันที

นอกจากปัญหาในเชิงหลักการ การพิจารณาคดีพลเรือนในศาลทหารยังมีปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการ ได้แก่

1) กระบวนการพิจารณาคดีที่ใช้เวลายาวนาน

การนัดความของศาลทหารเป็นการนัดพิจารณาแบบไม่ต่อเนื่อง บางครั้งนัดสืบพยานเดือนละหนึ่งถึงสองครั้ง บางครั้งพยานโจทก์ไม่มาศาลทำให้ต้องเลื่อนคดีออกไปเรื่อยๆ จนทำให้คดีที่ข้อเท็จจริงไม่ซับซ้อนต้องใช้เวลานานโดยไม่จำเป็น เช่น คดีฝ่าฝืนคำสั่งรายงานตัวของจิตรา ซึ่งมีการพิจารณาคดีครั้งแรก ในเดือนกันยายน 2557 และมีคำพิพากษาในเดือนกรกฎาคม 2560 โดยในระหว่างการพิจารณาพยานโจทก์เคยไม่มาศาลเพราะติดราชการรวมสี่ครั้ง หรือ ในคดีหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ฯ ของสมิคร ซึ่งมีการพิจารณาคดีครั้งแรกในเดือนกรกฎาคม 2557 และสืบพยานช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนกรกฎาคม 2558 ระหว่างการสืบพยาน พยานโจทก์ไม่มาศาลทำให้ต้องเลื่อนถึงสามครั้งติดต่อกัน เนื่องจากการสืบพยานใช้เวลายาวนานและจำเลยไม่ได้ประกันตัว จำเลยจึงตัดสินใจให้การรับสารภาพเพื่อให้คดีสิ้นสุดโดยเร็ว

2) การสั่งพิจารณาคดีลับ

หลายคดีศาลทหารสั่งให้พิจารณาคดีเป็นการลับ ห้ามบุคคลภายนอกเข้าฟัง โดยเฉพาะการพิจารณาคดีตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 112 โดยเท่าที่บันทึกได้ศาลทหารเคยสั่งพิจารณาคดี 112 เป็นการลับอย่างน้อย 15 คดี ย่อมทำให้จำเลยที่ต่อสู้คดีทางการเมืองไม่สามารถใช้อำนาจในการต่อสู้คดีเพื่อสื่อสารกับสาธารณะได้ และทำให้จำเลยรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมระหว่างการดำเนินคดี

3) การกำหนดโทษที่รุนแรง

จากการติดตามและบันทึกข้อมูลคดีพบว่า ในความผิดฐานหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ ศาลยุติธรรมมีแนวทางกำหนดโทษจำคุกที่ 5 ปี ต่อการกระทำหนึ่งครั้ง แต่หลายคดีศาลทหารกำหนดโทษจำคุกจำเลยสูงถึง 10 ปี ต่อการกระทำหนึ่งครั้ง หรือบางกรณีก็ 7 ปี หรือ 8 ปี จึงเคยมีกรณีที่มีจำเลยถูกพิพากษาจำคุกตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไปก่อนได้รับการลดโทษเพราะคำรับสารภาพ เช่น เบียร์สุธรรม ถูกพิพากษาจำคุกรวม 50 ปีจากการโพสต์เฟซบุ๊กเข้าข่ายผิดมาตรา 112 รวมห้าข้อความ พงศศักดิ์ถูกพิพากษาจำคุกรวม 60 ปีจากการโพสต์ข้อความบนเฟซบุ๊กรวมหกปี หรือกรณีของวิชัยที่ถูกพิพากษาจำคุกเป็นเวลา 70 ปี จากการโพสต์ข้อความรวมสิบข้อความ เป็นต้น

4) บุคลากรศาลทหารไม่มีความพร้อม

การใช้ศาลทหารพิจารณาคดีพลเรือนถือเป็นการมอบหมายภารกิจให้หน่วยงานปฏิบัติโดยไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน เพราะศาลทหารถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาคดีที่ทหารเป็นจำเลยหรือคดีวินัย

ทหาร ซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจระบบบังคับบัญชาของทหาร แต่ในคดีของพลเรือน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีที่เกิดจากการแสดงออกทางการเมืองเป็นคดีที่มีความซับซ้อนที่ต้องคำนึงถึงหลักการทั้งทางนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ ในการพิจารณาพิพากษา ซึ่งอาจไม่ใช่ความเชี่ยวชาญของศาลทหาร ขณะเดียวกันจำนวนบุคคลากรของศาลทหารก็ไม่ได้มากนัก เพราะไม่ได้ออกแบบมาเพื่อรองรับการพิจารณาคดีจำนวนมาก ทำให้พิจารณาคดีต้องล่าช้า

2. ประกาศ / คำสั่ง ที่ให้อำนาจทหารจับกุมประชาชนไปกักตัวไว้ได้นาน 7 วัน

● คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 3/2558: ให้อำนาจทหารจัดการคดีการเมือง

1 เมษายน 2558 คสช. ประกาศยกเลิกกฎอัยการศึกและใช้อำนาจพิเศษตามมาตรา 44 ออกคำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 3/2558 มาบังคับใช้แทน โดยคำสั่งฉบับนี้ ให้ทหารมีหน้าที่เป็น “เจ้าพนักงานรักษาความสงบเรียบร้อย” และเข้ามามีบทบาทเหมือนตำรวจ ในการปราบปรามการกระทำความผิดสี่ประเภท คือ (1) ความผิดต่อพระมหากษัตริย์ (2) ความผิดต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (3) ความผิดเกี่ยวกับอาวุธสงคราม (4) ความผิดฐานฝ่าฝืนประกาศ/คำสั่ง คสช. โดยให้ทหารมีอำนาจเรียกบุคคลมาสอบถาม จับกุม เข้าร่วมการสอบสวน ค้นเคหสถาน ยึดทรัพย์สิน และอำนาจพิเศษที่มี คือ สามารถควบคุมตัวบุคคลไว้ได้ไม่เกิน 7 วัน ในสถานที่ปิดลับโดยไม่ต้องแจ้งข้อกล่าวหา

การกระทำใดๆ ของทหารตามคำสั่งนี้ ไม่อยู่ในอำนาจตรวจสอบของศาลปกครอง และยังไม่ต้องรับผิดชอบทางแพ่ง ทางอาญา และทางวินัย หากทำไปโดยสุจริต

● คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 13/2559: ให้อำนาจทหารปราบผู้มีอิทธิพล

29 มีนาคม 2559 คสช. ใช้อำนาจพิเศษตามมาตรา 44 อีกครั้งออกคำสั่งหัวหน้า คสช. 13/2559 ให้ทหารมีหน้าที่เป็น “เจ้าพนักงานป้องกันและปราบปราม” และเข้ามามีบทบาทเหมือนตำรวจ ในการปราบปรามผู้มีอิทธิพล และมีอำนาจเข้ามาจัดการเช่นเดียวกับคำสั่ง หัวหน้า คสช. ฉบับที่ 3/2558 โดยขยายฐานความผิดที่ทหารจะเข้ามาเกี่ยวข้องเพิ่มอีก 27 ฐานความผิด เช่น ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ ความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ความผิดตามพ.ร.บ.ขนส่งทางบก ความผิดตามพ.ร.บ.คนเข้าเมือง ความผิดตามพ.ร.บ.การพนัน ความผิดตามพ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน ความผิดตามพ.ร.บ.ค้ามนุษย์ฯ ฯลฯ จนทหารเข้ามาทำหน้าที่แทนตำรวจได้ในคดีความเกือบทุกประเภท

คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 3/2558 ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองเพื่อปิดกั้นเสรีภาพของผู้ที่เห็นต่างจาก คสช. ในหลายรูปแบบ ดังนี้

1) การเรียกบุคคลเข้ารายงานตัวเพื่อ “ปรับทัศนคติ” และคุมขังในค่ายทหาร 7 วัน

บุคคลที่ถูกเรียกรายงานตัวหรือถูกจับกุมอาจถูกทหารคุมขังไว้ในค่ายทหารโดยไม่ได้รับสิทธิในการติดต่อญาติ หรือหนายความเป็นเวลา 7 วัน โดยไม่มีหลักเกณฑ์ว่าแต่ละคนจะถูกควบคุมนานกี่วัน ผู้ถูกควบคุมตัวจะได้รับการปล่อยตัวเมื่อใดขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ตัวอย่างเช่น 1 กรกฎาคม 2559 เจริญชัย แซ่ตั้ง ถูกทหารควบคุมตัวไป 7 วัน เพื่อไปบอกให้เลิกแสดงความคิดเห็นทางการเมืองบนเฟซบุ๊ก, 27 มีนาคม

2559 วัฒนา เมืองสุข ถูกควบคุมตัวไปเป็นเวลา 3 วัน เพราะเหตุโพสต์แสดงความคิดเห็นเรื่องร่างรัฐธรรมนูญ, 4 ตุลาคม 2558 "เชียว ไทยรัฐ" นักเขียนการ์ตูนล้อการเมืองถูกเรียกเข้ารายงานตัวและได้กลับบ้านภายในวันเดียวกัน, 18 กุมภาพันธ์ 2560 แกนนำผู้ชุมนุมต่อต้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่ 5 คน ถูกควบคุมตัวไปที่ค่ายทหาร มทบ.11 เป็นเวลาหนึ่งคืน

หลายคนที่ถูกเรียกตัวไปคุมขังได้รับการปล่อยตัวโดยไม่มีข้อกล่าวหา แต่คนอีกจำนวนมากที่ต้องกลับออกมาจากค่ายทหารพร้อมการตั้งข้อหาดำเนินคดี ซึ่งเมื่อคดีขึ้นสู่ชั้นศาลหลายคนปฏิเสธว่าไม่ได้กระทำความผิดและขอต่อสู้คดี แต่สิ่งที่คนภายนอกไม่อาจรู้ได้เลย คือ การสอบสวนที่เกิดขึ้นในค่ายทหารเป็นอย่างไรบ้าง เช่น กรณีของชนเนตร ที่ถูกจับกุมเมื่อ 13 ธันวาคม 2558 และคุมขังไว้ 6 วัน ก่อนถูกตั้งข้อกล่าวหามาตรา 116 จากการโพสต์เฟซบุ๊กต่อต้าน คสช.

การให้อำนาจทหารควบคุมตัวบุคคลเพื่อสอบสวน หรือปรับทัศนคติโดยไม่มีโอกาสติดต่อบุคคลภายนอกและไม่มีทนายความ เป็นช่องทางอันตรายที่เจ้าหน้าที่อาจใช้อำนาจตามอำเภอใจได้ ตัวอย่างเช่น วันที่ 9 มีนาคม 2558 สรรเสริญ ศรีอ่อนเรือน ถูกทหารควบคุมตัว จากข้อกล่าวหาว่า เกี่ยวข้องกับคดีป่าระเบิดบริเวณศาลอาญา ในบันทึกการตรวจร่างกายพบว่า เขามีรอยฟกช้ำและรอยแผลไฟไหม้บริเวณต้นขาที่เกิดระหว่างควบคุมตัว หรือกรณีเมื่อ 21 ตุลาคม 2558 พ.ต.ต.ปรากรม วารุณประภา ผู้ต้องหาคดีมาตรา 112 ปรากฏตัวที่ศาลทหารในสภาพถูกโกนหัวหลังถูกควบคุมตัวนาน 7 วัน และมีข้อมูลว่า พ.ต.ต.ปรากรม บอกต่อศาลว่า ถูกทำร้ายร่างกายขณะถูกควบคุมตัว ต่อมาหลังจากศาลอนุญาตให้ฝากขังในค่ายทหารต่อ พ.ต.ต.ปรากรมเสียชีวิตโดยไม่มีการชันสูตรพลิกศพและไต่สวนการตาย

จากข้อมูลเท่าที่บันทึกได้จนถึงปลายปี 2560 มีคนถูกเรียกรายงานตัวด้วยอำนาจพิเศษเช่นนี้ อย่างน้อย 1,300 คน ขณะที่หลายคนที่เคยถูกคุมขัง ให้ข้อมูลตรงกันว่า ในค่ายทหารยังมีอีกหลายคนที่ถูกคุมขังในช่วงเวลาเดียวกัน แต่เนื่องจากทหารไม่อนุญาตให้พูดคุยกันจึงไม่อาจติดตามยืนยันข้อมูลการควบคุมตัวบุคคลอีกจำนวนมากได้

2) การค้นบ้าน และการไปเยี่ยมบ้าน

เมื่อมีการจับกุมผู้ต้องสงสัยทุกกรณี สิ่งเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจจะทำเสมอ คือ การเข้าค้นบ้านเพื่อตรวจหาสิ่งผิดกฎหมาย เช่น อาวุธ ยาเสพติด และยึดอุปกรณ์การสื่อสารไปตรวจสอบเพื่อหาหลักฐานการกระทำความผิด การเข้าค้นหลายครั้งไม่มีหมายศาล และหลายครั้งการค้นเกิดขึ้นก่อนและข้อกล่าวหาอาจจะตามมาจากสิ่งของที่ตรวจพบ ตัวอย่างเช่น 20 ธันวาคม 2559 เจ้าหน้าที่เข้าจับกุม "นัท" ที่บ้านพักจากเหตุสงสัยว่า เป็นแฮกเกอร์ที่โจมตีเว็บไซต์รัฐบาลหลายแห่ง และยึดคอมพิวเตอร์ อาวุธปืน และกัญชาไปเพื่อตั้งข้อกล่าวหาด้วย, 6 พฤษภาคม 2560 ช่วงเข้ามีดเจ้าหน้าที่บุกเข้าค้นหอพักของเอกฤทธิโดยแจ้งเพียงว่าใช้อำนาจ "มาตรา 44" และจับกุมตัวไป ภายหลังเอกฤทธิถูกตั้งข้อหามาตรา 112

นอกจากการไปค้นบ้านเพื่อหาหลักฐานในการดำเนินคดีแล้ว หลายครั้งทหารใช้วิธีไป "เยี่ยมเยียน" เพื่อพูดคุย แต่การเยี่ยมเยียนก็เป็นลักษณะคุกคาม คือ ไม่มีการแจ้งก่อนว่าจะไปด้วยเหตุอะไร และเมื่อทหารไปหาแล้วไม่สามารถปฏิเสธได้ ตัวอย่างเช่น 29 กุมภาพันธ์ 2559 เวลาใกล้ค่ำ ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครอง รวม 20 นาย ไปที่บ้านของธัญญารัตน์ แกนนำคัดค้านเหมืองแร่ จ.พิจิตร เพื่อต่อรองไม่ให้ไปยื่นหนังสือที่กรุงเทพ หรือกรณีสำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน ที่ทหารสารเกี่ยวกับการเมืองก็จะมีการแวะเวียนมาเยี่ยมแทบทุกเดือน เพื่อตรวจสอบว่า กำลังจะทำกิจกรรมเคลื่อนไหวเรื่องอะไรบ้าง

3) การเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการสอบสวน

ตามปกติ กระบวนการสอบสวนและตั้งข้อกล่าวหาเป็นหน้าที่ของตำรวจ ซึ่งในยุคของ คสช. จะมีข้อกังวลว่า ทหารจะเข้ามาแทรกแซงการทำงานของตำรวจในคดีการเมือง เพื่อให้ตั้งข้อหาหนักต่อผู้ต่อต้าน คสช. และเร่งรัดกระบวนการสั่งฟ้องคดี แต่คำสั่ง ฉบับที่ 3/2558 และ 13/2559 ก็เขียนชัดเจนให้ทหารมีอำนาจสนับสนุนหรือเข้าร่วมในฐานะที่เป็นพนักงานสอบสวนคนหนึ่งได้ ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา ทหารพยายามจะเลี่ยงการใช้อำนาจนี้โดยตรงโดยให้ตำรวจเป็นผู้ทำหน้าที่สอบสวนหลัก แต่ในบางคดีตำรวจก็แจ้งให้ทราบอย่างไม่เป็นทางการด้วยว่า การตั้งข้อกล่าวหา นั้นมาจากการปรึกษากับทหารมาแล้ว ซึ่งหากไม่มีคำสั่งทั้งสองฉบับนี้ การ “ปรึกษา” กับทหารย่อมทำให้การทำงานของตำรวจไม่เป็นอิสระและทำให้กระบวนการสอบสวนและตั้งข้อกล่าวหาไม่ชอบด้วยกฎหมาย

3. คำสั่งประกาศ “พื้นที่ควบคุม” เพิ่มอำนาจเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย

● คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 5/2560: อำนาจประกาศพื้นที่ควบคุม บุกวัดพระธรรมกาย

หลังจากพระธัมมชโย อดีตเจ้าอาวาสวัดพระธรรมกายไม่เข้ารายงานตัวตามข้อกล่าวหาพร้อมกันพอกเงิน และร่วมกันรับของโจร หัวหน้า คสช. จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา 44 ออกคำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 5/2560 ในช่วงกลางดึกของวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560 ประกาศให้วัดพระธรรมกายเป็น “พื้นที่ควบคุม” และให้อำนาจพิเศษแก่เจ้าหน้าที่เข้าตรวจค้นและจับกุม เช้าวันรุ่งขึ้น กำลังผสมดีเอสไอ ตำรวจ ทหาร 4,200 นาย เข้าปิดถนนรอบวัดพระธรรมกาย ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ ดีเอสไอใช้มาตรการปิดล้อมและสั่งให้พระและโยมออกจากวัดภายในเวลา 15.00 น. ผู้ฝ่าฝืนไม่ออกตามคำสั่งมีโทษจำคุกหนึ่งปี ปรับไม่เกิน 20,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ในวันเดียวกัน พ.ต.อ.ไพสิฐ วงศ์เมือง อธิบดีอัยการสูงสุดได้สั่งให้พระและโยมออกจากวัดโดยอาศัยอำนาจตามคำสั่งหัวหน้าคสช.ฉบับที่ 5/2560 ด้วย

ตลอด 23 วันที่มีการใช้อำนาจตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 5/2560 มีการดำเนินคดีอาญากับผู้ฝ่าฝืนคำสั่ง คสช. รวม 43 คดี มีคำสั่งเรียกบุคคลเข้ารายงานตัว 316 คน และออกหมายเรียกบุคคล 80 คน แม้ต่อมาจะมีการยกเลิกพื้นที่ควบคุม แต่ก็ไม่ได้ยกเลิกคำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 5/2560 ไปด้วย หัวหน้าคสช. จึงยังคงมีอำนาจประกาศพื้นที่ควบคุมในกรณี que เห็นสมควรกับพื้นที่ใดอีกก็ได้ในอนาคต

การใช้อำนาจประกาศพื้นที่ควบคุมเพื่อจับกุมบุคคล เป็นการใช้อำนาจที่ไม่ได้สัดส่วนเพราะนอกจากจะไม่ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถจับกุมตัวบุคคลเป้าหมายได้แล้ว ซึ่งในกรณีนี้คือพระธัมมชโย ยังทำให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อยสองราย รายหนึ่งฆ่าตัวตายเพื่อประท้วงการใช้อำนาจตามมาตรา 44 อีกรายหนึ่งเสียชีวิตด้วยโรคหอบหืด หากไม่มีการปิดล้อมพื้นที่และแพทย์เข้าถึงตัวผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็ว ผู้ป่วยก็อาจจะไม่เสียชีวิต

ประเด็นที่ 4

ประกาศ / คำสั่ง ที่จะเมิดสิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อม

ในยุคของ คสช. ผู้มีอำนาจพยายามจัดการเรื่องที่ดิน ป่าไม้ และทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงพยายามละเว้นการบังคับใช้ 'กฎหมายปกติ' เช่น กฎหมายผังเมือง กฎหมายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ที่เปรียบเสมือนเกราะป้องกันของประชาชนในการปกป้องสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิต โดยอาศัยอำนาจตามคำสั่ง คสช. และคำสั่งหัวหน้า คสช. เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับการดำเนินโครงการต่างๆ ของรัฐบาล ประเด็นที่ คสช. พยายามเข้าไปแทรกแซงพอจะจำแนกเนื้อหาของคำสั่ง ได้ดังนี้

1. กีดกันชาวบ้านออกจาก “ป่า” ทำให้ประชาชนไร้ที่ทำกิน

การจัดการพื้นที่ป่าเป็นพันธกิจหลักอย่างหนึ่งที่ คสช. เร่งจัดการ โดยมีคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่ป่าออกมาถึง 3 ฉบับ ได้แก่ คำสั่ง คสช. ฉบับที่ 64/2557, 66/2557 และคำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 4/2558 โดยทั้ง 3 ฉบับนี้ออกมาเพื่อสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ และทหารดำเนินการตาม 'นโยบายทางคืนผืนป่า' โดยรวบอำนาจการจัดการป่าไม้ทั้งหมดเอาไว้ในมือทหาร ภายใต้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)

ผลกระทบที่เห็นได้จากคำสั่งทั้งสามฉบับ คือการ จับกุมดำเนินคดีกับประชาชนผู้ยากไร้ที่อาศัยในเขตป่าเท่านั้น แต่ไม่สามารถจับกุมดำเนินคดีกับขบวนการลักลอบตัดไม้ที่เป็นนายทุนใหญ่ผู้อยู่เบื้องหลังการบุกรุกที่ดินในเขตป่าได้แต่อย่างใด ยิ่งซ้ำเติมความทุกข์ยากของประชาชนทั่วทุกภาคให้กลายเป็นผู้ไร้ที่ดินทำกินมากยิ่งขึ้น

ปัจจุบัน คำสั่ง คสช. ที่ 64/2557 ยังเป็นคำสั่งหลักที่มีผลบังคับใช้ ข้อมูลของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) มีตัวเลขระบุว่า ได้จับกุมดำเนินคดีประชาชนไปแล้ว 1,785 ราย จำนวนผู้ต้องหา 552 คน และยึดที่ดินทำกินในเขตป่าไม้ของประชาชนไปแล้ว 151,386 ไร่

• คำสั่ง คสช. ฉบับที่ 64/2557: ปฏิบัติการ “ทางคืนผืนป่า”

วันที่ 20 มิถุนายน 2557 คสช. ออกคำสั่งที่ 64/2557 กำหนดให้ กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองกำลังรักษาความสงบเรียบร้อย กองกำลังป้องกันชายแดนของกองทัพบกและกองทัพเรือ มีอำนาจจับกุม ปรามปราม ผู้ที่บุกรุก ครอบครอง ทำลาย หรือทำให้สภาพป่าเสื่อมเสีย หรือลักลอบตัดไม้มีค่าหรือไม้หวงห้าม รวมถึงการนำเข้าและส่งออกไม้ที่ผิดกฎหมาย พร้อมกับให้หน่วยงานดังกล่าวควบคุม ตรวจสอบ กิจการการแปรรูปไม้ หรือการค้าหรือครอบครองไม้หวงห้าม หรือใช้ไม้หวงห้ามในการทำสิ่งประดิษฐ์ ติดตามผลคดีและฟื้นฟูป่าให้กลับคืนสู่สภาพเดิม

● คำสั่ง คสช. ฉบับที่ 66/2557: ให้ กอ.รมน. เป็นหัวเรือใหญ่ “ทางคืนผืนป่า”

เจ็ดวันต่อมา คสช. ออกคำสั่งที่ 66/2557 กำหนดให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) เป็นอีกหนึ่งหน่วยงานที่มีอำนาจจับกุม ปรามปราม ผู้ที่บุกรุก ครอบครอง ทำลาย ทำ ให้สภาพป่าเสื่อมเสีย ตามคำสั่งที่ 64/2557 ด้วย และมีนโยบายชั่วคราวให้คำนึงถึงประชาชนผู้ยากไร้

- **คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 4/2558: ใช้กำลังทหารเข้าร่วม “ทวงคืนผืนป่า”**

วันที่ 8 เมษายน 2558 หัวหน้า คสช. อาศัยอำนาจมาตรา 44 ออกคำสั่งฉบับที่ 4/2558 กำหนดให้เจ้าพนักงานตามกฎหมายสามารถขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ทหารเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ สาธารณะ หรือพื้นที่อุทยาน ป่าสงวน พร้อมทั้งสามารถขอให้ หัวหน้า คสช. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทหารเป็นเจ้า พนักงานตามกฎหมายอาญา พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา

2. แหย่ยึดที่ดินสาธารณะสมบัติไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

นอกจากเรื่องพื้นที่ป่าแล้ว คสช. ยังพยายามเข้ามาแย่งชิงสิทธิในการใช้ที่ดินบางประเภทที่มีไว้เพื่อการ เฉพาะ เช่น ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม หรือที่ดินสาธารณะสมบัติ ทำให้ประชาชนจำนวนหนึ่งถูกพรากสิทธิใน ที่ดิน กลายเป็นผู้ไร้ที่ดินทำกินและทำให้การจัดเขตพื้นที่เพื่อเกษตรกรรมสำหรับเกษตรกรผู้ยากไร้สามารถถูกรุกรานจากกิจการอื่นได้ เช่น ให้ที่ดินเพื่อการเกษตรไปใช้กับภาคอุตสาหกรรมที่ก่อมลพิษ ที่เกิดขึ้นภายใต้ คำสั่งหัวหน้า คสช. 2 ฉบับ คือ คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 17/2558 และ 31/2560

- **คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 17/2558: จัดหาที่ดินเพื่อทำเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 5 จังหวัด**

คำสั่งฉบับดังกล่าว กำหนดให้ที่ดินสาธารณะสมบัติอันได้แก่ ที่ดินป่าสงวน ที่ดินจากเขตป่าไม้ถาวร ที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดน ได้แก่ ตาก มุกดาหาร สระแก้ว ตราด หนองคาย กลายเป็นที่ดินราชพัสดุ และสามารถให้หน่วยงานรัฐใช้ประโยชน์ หรือให้นิติบุคคลหรือหน่วยงานแห่ง ประเทศไทยเช่า และหาประโยชน์จากพื้นที่ดังกล่าวต่อไปได้

- **คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 74/2559: เพิ่มเดิมอีก 2 จังหวัด**

คำสั่งฉบับดังกล่าว เพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 17/2558 ให้เพิ่มพื้นที่อีกสองแห่งในจังหวัด นครพนม และกาญจนบุรี

- **คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 31/2560: ให้ใช้ที่ดิน ส.ป.ก. ทำอย่างอื่นที่ไม่ใช่การเกษตรได้**

คำสั่งฉบับดังกล่าว กำหนดให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูป ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีอำนาจพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้เอาที่ดิน ส.ป.ก. ไปใช้ประโยชน์อื่นที่ไม่ เกี่ยวเนื่องกับเกษตรกรรมได้

3. งดเว้นการใช้กฎหมายปกติ เพิ่มความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพประชาชน

กฎหมายว่าด้วยการผังเมืองและกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร รวมไปถึงผังเมืองรวมและกฎหมาย ว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นปรากฏการณ์สำคัญในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมจากการเอา

พื้นที่ไปใช้ทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เกษตรกรรม หรือ อุตสาหกรรม รวมถึงยังเกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นอีกด้วย

อย่างไรก็ดี เมื่อ หัวหน้า คสช. ได้ออกคำสั่ง ยกเว้นกฎหมายและเงื่อนไขดังกล่าว ก็เท่ากับลดภาระป้องกันประชาชนในการปกป้องสิ่งแวดล้อม และเพิ่มความเสี่ยงต่อสุขภาพของคนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น การถมทะเลในโครงการมาบตาพุดเฟสที่สาม แต่เดิมไม่สามารถทำได้ เนื่องจากขัดกับกฎหมายผังเมืองของจังหวัดระยอง แต่เมื่อ คสช. ใช้อำนาจพิเศษปลดล็อกให้ ยกเว้นการบังคับใช้ผังเมือง การถมทะเลในโครงการมาบตาพุดก็จะดำเนินการได้ทันที ทั้งที่ การถมทะเลจะสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนบริเวณนั้นเป็นอย่างมาก

หัวหน้า คสช. อาศัยอำนาจพิเศษจากมาตรา 44 ออกคำสั่งในเรื่องดังกล่าวด้วยอย่างน้อย 4 ฉบับ ได้แก่ คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 3/2559, 4/2559, 9/2559 และ 47/2560

- คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 3/2559: ยกเว้นการใช้ผังเมืองและกฎหมายควบคุมอาคารในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

คำสั่งฉบับดังกล่าว กำหนดให้ยกเว้นการบังคับใช้กฎกระทรวงที่เกี่ยวกับผังเมืองรวม กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้างอาคาร และประกาศกรมโยธาธิการและผังเมืองที่กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ทรัพย์สิน ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 10 แห่ง จนกว่ากระทรวงมหาดไทยจะมีกฎกระทรวงฉบับใหม่ในเรื่องดังกล่าวออกมา

- คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 4/2559: ยกเว้นการใช้ผังเมืองรวมสำหรับกิจการบางประเภท

คำสั่งฉบับดังกล่าว กำหนดให้ยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองในโรงงานบางประเภท เช่น โรงไฟฟ้าขยะ โรงไฟฟ้าชีวมวล หรือโรงไฟฟ้าที่ใช้เชื้อเพลิงอื่นๆ โรงงานกำจัดขยะและของเสียต่างๆ เป็นต้น

- คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 9/2559: ให้หาเอกชนผู้รับเหมาโครงการใหญ่ก่อน EIA ผ่าน

คำสั่งฉบับดังกล่าว กำหนดให้ยกเว้นโครงการด้านคมนาคมขนส่ง การสร้างเขื่อนและชลประทาน การป้องกันสาธารณภัย โรงพยาบาล และที่อยู่อาศัย ให้หน่วยงานรัฐสามารถดำเนินการจัดหาผู้รับเหมาเอกชนเพื่อดำเนินโครงการหรือกิจการได้ โดยไม่ต้องรอให้รายงานประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม หรือ EIA ผ่านความเห็นชอบก่อน

- คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 47/2560: ยกเว้นการใช้ผังเมืองในการทำแผนระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (อีอีซี)

คำสั่งฉบับดังกล่าว กำหนดให้คณะกรรมการบริหารการพัฒนาระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (กรศ.) จัดทำนโยบายและแผนภาพรวม แผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค และให้สำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (สกรศ.) ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ทำรายละเอียด 'แผนผัง' การใช้ประโยชน์ที่ดินและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้แล้วเสร็จภายใน 6 เดือน

โดยในระหว่างที่ทำแผนให้ละเว้นการบังคับใช้กฎหมายผังเมือง สำหรับการจัดทำรายละเอียดแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และเมื่อแผนผังเสร็จแล้ว พร้อมกับได้รับความเห็นชอบก็ให้ยกเลิก 'ผังเมืองรวม' ตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองในส่วนพื้นที่ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และให้กรมโยธาธิการและผังเมือง จัดทำผังเมืองขึ้นใหม่ภายใน 1 ปี ให้สอดคล้องกับแผนผังที่ สกทศ. จัดทำขึ้นมา

4. รวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางในการบริหารจัดการทรัพยากร

วิธีการหนึ่งที่ คสช. พยายามจะใช้สำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรในแต่ละพื้นที่ก็คือ 'รวมศูนย์' อำนาจการตัดสินใจไว้ในมือรัฐ โดยมีคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คำสั่ง คสช. ที่ 72/2557 เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ให้หัวหน้า คสช. เป็นประธาน และมีข้าราชการประจำระดับสูงเป็นคณะกรรมการ โดยมีหน้าที่ในการจัดทำแผนแม่บทที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่ประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ และ คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 46/2560 เป็นคำสั่งที่ออกมาเพื่อรวบอำนาจการตัดสินใจทางนโยบายเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาในพื้นที่ยุทธศาสตร์อย่างกรุงเทพฯและปริมณฑล โดยอิงอยู่กับพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 เป็นหลัก ซึ่งปิดกั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ยุทธศาสตร์

- คำสั่ง คสช. ฉบับที่ 72/2557: แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

คำสั่งฉบับดังกล่าว กำหนดให้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อันประกอบไปด้วย หัวหน้า คสช. เป็นประธาน รองหัวหน้าคสช. เป็นรองประธาน และมีข้าราชการประจำระดับสูง 16 คน รวมถึงประธานหอการค้า ประธานสภาอุตสาหกรรม และประธานสมาคมธนาคารไทย เป็นคณะกรรมการโดยตำแหน่ง ที่มีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนร่างแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ

- คำสั่ง คสช. ฉบับที่ 109/2557: เพิ่มกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

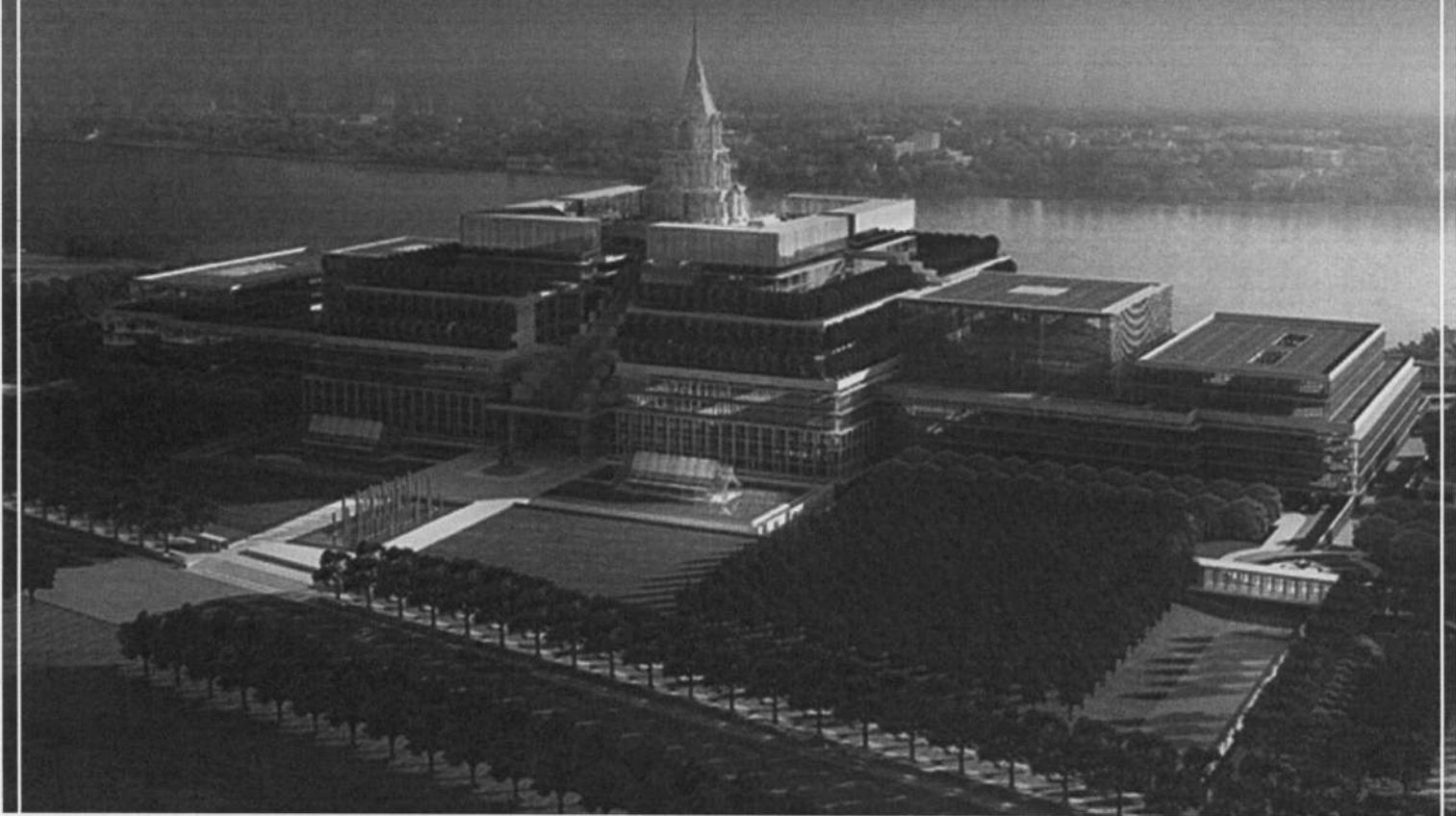
คำสั่งฉบับดังกล่าว แต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมในคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อีก 2 คน คือ หัวหน้าฝ่ายเศรษฐกิจ และรองหัวหน้าฝ่ายเศรษฐกิจของ คสช.

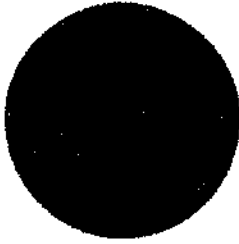
- คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 46/2560: จัดตั้งสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

คำสั่งฉบับดังกล่าว กำหนดให้แก้ไข พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 โดยให้สำนักนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และให้สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นฝ่ายบูรณาการข้อมูลสารสนเทศ ฝ่ายแผนงาน ฝ่ายงบประมาณ และฝ่ายติดตามประเมินผล ทั้งนี้ ในกรณีฉุกเฉิน ให้สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมีอำนาจจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจชั่วคราว และสามารถขอเจ้าหน้าที่ในส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐต่างๆ มาช่วยปฏิบัติหน้าที่ได้

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก
ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
ที่ขัดต่อหลักมนุษยชนและประชาธิปไตย พ.ศ.
นายจอห์น อังภากรณ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๑๒,๖๐๙ คน เป็นผู้เสนอ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของร่างพระราชบัญญัติ

๑. ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย พ.ศ.

☒ ใหม่

☐ แก้ไขเพิ่มเติม

☐ ยกเลิก

๒. หลักการและเหตุผล

๒.๑ หลักการ

ให้ยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติบางฉบับที่มีเนื้อหาจำกัดสิทธิและเสรีภาพ สิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมืองและสิทธิมนุษยชนของประชาชน และกำหนดสถานะทางกฎหมายของบุคคลพลเรือนที่เคยพิจารณาโดยศาลทหารตามประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

๒.๒ เหตุผล

คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติทำการยึดอำนาจล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย พร้อมทั้งประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ และได้ออกประกาศคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติหลายฉบับที่มีเนื้อหาเป็นการจำกัดสิทธิของประชาชน โดยอ้างความจำเป็นเพื่อควบคุมสถานการณ์และความสงบเรียบร้อยในระหว่างการเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมือง โดยสิทธิและเสรีภาพที่ถูกจำกัด ได้แก่ เสรีภาพในการชุมนุมหรือสมาคม เสรีภาพของสื่อมวลชนที่จะนำเสนอข่าวสารอย่างเป็นอิสระ สิทธิในร่างกายและเสรีภาพในการเดินทางที่ถูกจำกัดด้วยการเรียกไปรายงานตัว การกักตัว และการทำให้ข้อตกลงที่จะจบเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งรวมทั้งสิทธิในที่ดินทำกิน สิทธิชุมนุมที่จะมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจของรัฐ และสิทธิในการอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นต้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีผลบังคับใช้แล้ว และประเทศกำลังกลับสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่บรรดาประกาศและคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ใช้ตั้งแต่ช่วงเวลาของการยึดอำนาจก็ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ทั้งในเวลาต่อมาหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติอีกจำนวนมากซึ่งบางฉบับมีเนื้อหาในทางจำกัดสิทธิของประชาชนที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันรับรองไว้ ประกาศและคำสั่งเหล่านี้จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

เพื่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์บ้านเมืองเป็นไปในทางที่ดีและสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงสมควรที่จะยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติรวมทั้ง

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติบางฉบับที่มีเนื้อหาจำกัดสิทธิเสรีภาพ สิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง และสิทธิชุมชนของประชาชน และให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนได้รับการรับรองและถูกจำกัดเพียงเท่าที่จำเป็นตามกฎหมายในสถานการณ์ปกติ

๓. ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ

☐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

☒ ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

นายจอน อึ้งภากรณ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๒,๖๐๙ คน

ส่วนที่ ๒ การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

๑. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

เพื่อยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ บางฉบับที่มีเนื้อหาจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เช่น สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิทางการเมืองและสิทธิชุมชนของประชาชน เสรีภาพในเคหสถาน เสรีภาพในการเสนอข่าว เสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร เสรีภาพในการเดินทาง เสรีภาพในการรวมตัวเป็นสมาคมหรือหมู่คณะสิทธิพลเมือง จำนวน ๒๙ ฉบับ

กำหนดสถานะทางกฎหมายของคดีความตามความผิดตามประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ของบุคคลพลเรือนที่ต้องคำพิพากษาศาลทหาร โดยให้ถือว่าจำเลยที่ต้องคำพิพากษาดำเนินการและคำสั่งที่ถูกยกเลิกไปไม่มีความผิดและให้ปล่อยตัวจำเลย และบุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาโดยศาลทหารถึงที่สุดให้สามารถร้องขอต่อศาลยุติธรรมที่มีเขตอำนาจเพื่อให้ศาลยุติธรรมพิจารณาคดีใหม่ พลเรือนที่คดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลทหารให้โอนย้ายคดีไปศาลยุติธรรมที่มีเขตอำนาจ

ประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จำนวน ๒๙ ฉบับ หายร่างพระราชบัญญัติ

๑. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗/๒๕๕๗ เรื่อง ห้ามชุมนุมทางการเมือง

๒. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒/๒๕๕๗ เรื่อง ขอความร่วมมือจากสื่อสังคมออนไลน์

๓. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๗/๒๕๕๗ เรื่อง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต

๔. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (เฉพาะ) ฉบับที่ ๒๕/๒๕๕๗ เรื่อง ให้มารายงานตัวหรือแจ้งเหตุขัดข้อง

๕. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๖/๒๕๕๗ เรื่อง การดูแล และสอดส่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์

๖. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๙/๒๕๕๗ เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวตามคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

๗. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๗/๒๕๕๗ เรื่อง ความผิดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหาร

๘. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๘/๒๕๕๗ เรื่อง คดีที่ประกอบด้วยการกระทำหลายอย่างเกี่ยวโยงกันให้อยู่ในอำนาจของศาลทหาร

๙. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๙/๒๕๕๗ เรื่อง การกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวของบุคคลที่มารายงานตัวต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

๑๐. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๐/๒๕๕๗ เรื่อง การกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวของบุคคลที่ถูกกักตัวตามพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๑๕ ทวิ

๑๑. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๑/๒๕๕๗ เรื่อง กำหนดให้การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกบุคคลให้มารายงานตัว เป็นความผิด

๑๒. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๓/๒๕๕๗ เรื่อง ความผิดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหาร

๑๓. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๔/๒๕๕๗ เรื่อง ความผิดสำหรับการสนับสนุนการชุมนุมทางการเมือง

๑๔. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๐/๒๕๕๗ เรื่อง ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิด ที่ใช้เฉพาะแต่การสงคราม

๑๕. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป

๑๖. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ เรื่อง การให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ

๑๗. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๓/๒๕๕๗ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗

๑๘. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ เรื่อง การปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้

๑๙. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน

๒๐. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๘ เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ

๒๑. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔/๒๕๕๘ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายที่คุ้มครองประโยชน์สาธารณะและประชาชนโดยรวม

๒๒. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ๕/๒๕๕๘ เรื่อง แก้ไขคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๘

๒๓. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๗/ ๒๕๕๘ เรื่อง การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

๒๔. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๓/๒๕๕๙ เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดบางประการที่เป็นภัยอันตรายต่อความสงบเรียบร้อยหรือบ่อนทำลายระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

๒๕. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๕/๒๕๕๙ เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับคดีบางประเภทที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร

๒๖. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๔/๒๕๕๙ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๗/๒๕๕๘

๒๗. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการให้อำนาจกำหนดพื้นที่ควบคุมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย

๒๘. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ

๒๙. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๗/๒๕๖๐ เรื่อง ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๒. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัติ

- (๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- (๒) กระทรวงพลังงาน
- (๓) กรมเชื้อเพลิงพลังงาน
- (๔) กรมสอบสวนคดีพิเศษ
- (๕) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- (๖) ข้าราชการทหารที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งคณะรักษาความสงบ

แห่งชาติ

- (๗) ผู้ประกอบธุรกิจสื่อสังคมออนไลน์ ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต
- (๘) ผู้รับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม
- (๙) ผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร
- (๑๐) ประชาชนซึ่งได้รับคำสั่งให้มารายงานตัว
- (๑๑) ประชาชนซึ่งได้รับผลกระทบจากประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

๓. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

ควรยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จำนวน ๒๙ ฉบับหรือไม่

๔. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น

๔.๑ ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓ รวมระยะเวลา จำนวน ๑๕๖ วัน

๔.๒ วิธีการรับฟังความคิดเห็น

- (๑) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

(๒) ส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ประกอบด้วย

- ๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๒) กระทรวงพลังงาน
- ๓) กรมเชื้อเพลิงพลังงาน
- ๔) กรมสอบสวนคดีพิเศษ
- ๕) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- ๖) ผู้ประกอบธุรกิจสื่อสังคมออนไลน์ ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต

๕ สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

๕.๑ ข้อมูลทั่วไปผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น

จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th จำนวน ๓๕

ราย แบ่งเป็น

(๑) ประชาชนซึ่งได้รับผลกระทบจากประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

จำนวน ๓๑ ราย

(๒) ผู้ประกอบธุรกิจสื่อสังคมออนไลน์ ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต จำนวน ๔ ราย

จากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน ที่ได้แสดงความคิดเห็นมี จำนวน ๑๒ ราย

ประกอบด้วย

- ๑) สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน
- ๒) กรมธุรกิจพลังงาน
- ๓) กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ

- ๔) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
- ๕) กรมสอบสวนคดีพิเศษ
- ๖) สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
- ๗) สำนักงานกองทุนน้ำมัน
- ๘) สำนักงานกำกับกิจการพลังงาน
- ๙) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- ๑๐) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
- ๑๑) บริษัท ป.ต.ท. จำกัด (มหาชน)
- ๑๒) บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)
- ๑๓) บริษัท ซิมโฟนี คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)

๕.๒ ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

ควรยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จำนวน ๒๙ ฉบับหรือไม่

๕.๓ ผลการรับฟัง

(๑) ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา

www.parliament.go.th ประชาชนที่ร่วมแสดงความคิดเห็นเกือบทั้งหมดต่างเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้โดยให้เหตุผลประกอบว่า

คณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นองค์กรที่ไม่ได้มาจากประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ล้มล้างระบอบประชาธิปไตยและยึดอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศอันเป็นของประชาชนไป ซึ่งเป็นการได้อำนาจมาโดยมิชอบ ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และทำผิดต่อรัฐธรรมนูญอย่างร้าย อันอาจถือได้ว่าเป็นกบฏตามกฎหมายอาญา และควรมีการดำเนินคดีความผิดฐานกบฏ

คำสั่งใด ๆ อันเกิดจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติไม่ชอบด้วยหลักนิติธรรม เป็นการละเมิดซึ่งสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน แม้มีการอ้างว่ามาจากความเป็นรัฐาธิปัตย์ แต่ไม่ได้ผ่านการเลือกของประชาชน จึงทำให้คำสั่งนั้นไร้ความชอบธรรม และส่งผลกระทบที่เป็นการลดทอนสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย ดุหมั่นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และในสถานการณ์ปัจจุบันประกาศ คำสั่งหลายฉบับได้หมดความจำเป็นแล้ว เนื่องจากออกมาเพื่อใช้เฉพาะช่วงเวลาพิเศษเมื่อหมดช่วงเวลานั้นจึงควรต้องยกเลิก

การใช้อำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติไม่สามารถอธิบายถึงความโปร่งใสและเป็นธรรมได้ ประชาชนไม่สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งอาจมีการใช้ในทางที่ผิด มีลักษณะเอื้อผลประโยชน์ต่อพวกพ้อง

รัฐบาลควรพัฒนามาตรการที่มุ่งเน้นให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน รับฟังความคิดเห็นของประชาชน ให้ประชาชนมีสิทธิในการปกครอง มีสิทธิในการเลือกผู้นำ มีสิทธิในการบริหารประเทศ ไม่ควรใช้ความคิดของตนเองหรือความคิดของผู้นำ โดยไม่ฟังเสียงของประชาชน ประชาชนในปัจจุบันมีความพร้อมด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีการศึกษาที่สูงขึ้น ทุกคนอยากมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ

นอกจากยกเลิกประกาศและคำสั่งแล้ว ควรยกเลิกผลพวงจากการรัฐประหารทั้งหมด และควรมีมาตรการเพิ่มเติมเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการรัฐประหารซ้ำอีก

(๒) ผลการรับฟังจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

ผลการรับฟังจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน ไม่ได้ให้ความเห็นทั้งในเชิงเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติทั้งหมด เนื่องจากการเป็นการเสนอแนะให้ความเห็นต่อประกาศและคำสั่งเป็นรายฉบับที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน ดังนี้

ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๖/๒๕๕๗ เรื่อง การดูแล และ สอดส่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ในฐานะผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ให้ความเห็นว่าตามประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๖/๒๕๕๗ ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้แต่งตั้งคณะทำงานด้านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อตรวจสอบหรือเข้าถึงข้อมูลการจราจรทางคอมพิวเตอร์ การใช้เว็บไซต์ ระบุเผยแพร่เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ที่บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ให้บริการอินเทอร์เน็ต และในช่วงเวลาปัจจุบัน การปฏิบัติงานของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ในการตรวจสอบหรือเข้าถึงข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ การใช้เว็บไซต์ ระบุเผยแพร่เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ เป็นการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และจากหมายศาล ดังนั้นการยกเลิกประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๖/๒๕๕๗ เรื่อง การดูแล และสอดส่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์ จึงไม่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของบริษัทและมีความเห็นด้วยกับการยกเลิกประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติฉบับนี้ตามบัญชีท้ายร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย พ.ศ.

บริษัท ชิมโฟนี คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) ในฐานะผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม เห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีบทบัญญัติให้อำนาจในการควบคุม ดูแลและสอดส่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์อยู่แล้ว ไม่มีความจำเป็นที่ต้องอาศัยอำนาจตามประกาศรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๖/๒๕๕๗ จึงสมควรยกเลิก

คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการให้อำนาจกำหนดพื้นที่ควบคุมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย

กรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้ความเห็นว่าในช่วงเวลานั้นมีเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดการใช้บังคับกฎหมายไม่บรรลุผล ความสงบสุขโดยรวมถูกทำลายจึงมีคำสั่งดังกล่าวเพื่อกำหนดมาตรการให้อำนาจในการควบคุมพื้นที่เป็นการชั่วคราวเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายในทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ต่อมาได้มีประกาศหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๖๐ ยกเลิกการกำหนดพื้นที่ควบคุมตามคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕/๒๕๖๐ แล้ว จึงส่งผลให้คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕/๒๕๖๐ ไม่อาจใช้บังคับได้เนื่องจากไม่มีพื้นที่ควบคุมแล้ว

แต่เมื่อพิจารณาจากระบบกฎหมายยังไม่ปรากฏว่ามีพระราชบัญญัติฉบับใดให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนให้สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพกับสถานการณ์ที่ไม่อาจใช้บังคับกฎหมายปกติได้ เช่น การชุมนุมทางการเมืองที่ละเมิดต่อกฎหมาย การก่อเหตุการณ์ภายในประเทศ แต่ยังไม่ถึงขนาดเป็นสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ดังนั้นหากพิจารณาตามสาระของคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕/๒๕๖๐ จึงยังมีความจำเป็นในการคงไว้เพื่อใช้บังคับกรณีปรากฏข้อเท็จจริงที่จำเป็นต้องใช้มาตรการให้อำนาจกำหนดพื้นที่ควบคุมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้บังคับกฎหมายให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ

หน่วยงาน	ความเห็น
๑. กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ	<p>แปลงสำรวจบนบก จำนวน ๕ แปลงมีพื้นที่ผลิตปิโตรเลียมอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินประมาณ ๑,๔๔๖ ไร่ มีอัตราการผลิตน้ำมันดิบ ๙,๐๐๐ บาร์เรลต่อวันและก๊าซธรรมชาติ ๒๔ ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน ซึ่งแปลงสำรวจบนบกทั้ง ๕ แปลง ผู้รับสัมปทานได้เคยขออนุญาตต่อ ส.ป.ก. ตามระเบียบที่กำหนดไปแล้ว ก่อนที่ระเบียบนั้นจะถูกเพิกถอน ส่งผลให้การผลิตปิโตรเลียมในเขตปฏิรูปที่ดินต้องหยุดชะงัก</p> <p>เมื่อมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ กำหนดให้ผู้รับสัมปทานใช้ที่ดินไปพลางก่อนในระหว่างการขอความยินยอมหรือขออนุญาต ผู้รับสัมปทานจึงเข้าดำเนินการผลิตปิโตรเลียมต่อ ซึ่งภายหลังประกาศใช้คำสั่งดังกล่าวพบว่ายังไม่มีผู้รับสัมปทานรายใดได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อผลิตปิโตรเลียม ดังนั้นหากมีการยกเลิกคำสั่งฉบับนี้ตามร่างพระราชบัญญัติที่เสนอก่อนที่ผู้รับสัมปทานจะได้รับ ความยินยอมหรือได้รับอนุญาต จะมีผลเป็นการไม่มีกฎหมายให้ ผู้รับสัมปทานใช้ที่ดินและต้องหยุดดำเนินการผลิตปิโตรเลียมในเขตปฏิรูปที่ดิน ส่งผลให้ขาดความต่อเนื่องในกระบวนการผลิตปิโตรเลียม</p> <p>ผลกระทบหากต้องหยุดดำเนินการผลิตปิโตรเลียม เนื่องจากไม่มีกฎหมายหรือกฎในการขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าว</p> <p>ประเทศสูญเสียรายได้จากค่าภาคหลวงและภาษีเงินได้ปิโตรเลียม ประมาณวันละ ๙ ล้านบาท</p> <p>ผลกระทบด้านแรงงานต่อลูกจ้างที่จะต้องถูกเลิกจ้างหรือประชาชนเสียโอกาสที่จะได้รับการจ้างงาน ทั้งในธุรกิจปิโตรเลียมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง</p> <p>ประเทศต้องนำเข้าน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติจากต่างประเทศมากขึ้น</p> <p>นักลงทุนต่างชาติขาดแรงจูงใจในการเข้ามายื่นขอสิทธิและลงทุนในธุรกิจปิโตรเลียม</p>

หน่วยงาน	ความเห็น
	อาจเกิดกรณีพิพาทระหว่างผู้รับสัมปทานกับหน่วยงานของรัฐ ผู้เป็นเจ้าของ หรือมีสิทธิครอบครอง หรือมีหน้าที่ดูแลที่ดินตามกฎหมาย

หน่วยงานที่ไม่ได้รับผลกระทบ	
หน่วยงาน	ความเห็น
๑. สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน	การยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ไม่มีผลกระทบต่อหน่วยงาน
๒. สำนักงานกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง	การยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ไม่มีผลกระทบต่อหน่วยงาน
๓. บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	การดำเนินธุรกิจของบริษัท ไม่ได้อาศัยอำนาจทางกฎหมายตามประกาศหรือคำสั่ง จึงไม่ได้รับผลกระทบ
๔. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	คำสั่งฉบับนี้มีได้เกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แต่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดได้เพิกถอนระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้เพื่อประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ส่งผลให้กระทรวงพลังงานระงับการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงออกคำสั่งเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว การยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงไม่มีผลกระทบต่อหน่วยงาน

๕.๔ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เสนอแนะเพิ่มเติมว่า ประกาศหรือคำสั่งบางฉบับ เกี่ยวเนื่องกับการอนุญาต หรือการพิจารณาของหน่วยงานรัฐในการใช้ที่ดินต่าง ๆ ซึ่งในร่างพระราชบัญญัติที่ เสนอมานั้นไม่ได้กล่าวถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการกระทำต่าง ๆ ที่ได้อาศัยอำนาจจากประกาศและคำสั่งว่าจะมีผล อย่างไร จึงควรกำหนดบทเฉพาะกาลให้การใด ๆ ที่ดำเนินการไปแล้วก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่มีผลย้อนหลังไปยกเลิกการอนุญาต หรือพิจารณาของหน่วยงานรัฐ ที่ได้อนุญาตหรือพิจารณาไปเรียบร้อยแล้ว

กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ เสนอแนะเพิ่มเติมว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม ควรพัฒนา หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหรือกฎที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้ รองรับ การอนุญาตให้หน่วยงานอื่นนอกเหนือจากเกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินที่มี

สภาพไม่เอื้อหรือไม่เหมาะสมกับการทำเกษตรกรรมอย่างคุ้มค่า เพื่อให้ได้ใช้ที่ดินนั้นดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะอันมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เช่น การประกอบกิจการปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ตั้งอยู่ในพื้นที่รวม ๗๒ จังหวัด เนื้อที่ประมาณ ๔๐ ล้านไร่ การยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ จะส่งผลกระทบให้กิจการหรือโครงการของรัฐตามกฎหมายกระทรวงที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่มีสิทธิขอใช้ที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอีกต่อไป ซึ่งโครงการหรือกิจการของรัฐนั้นล้วนเป็นโครงการที่ขับเคลื่อนนโยบายของประเทศเพื่อประโยชน์สาธารณะ เช่น โครงการไฟฟ้า โครงการก๊าซธรรมชาติ โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ แต่ถ้ามมีการยกเลิกสมควรมีการกำหนดในบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับสิทธิของผู้ยื่นคำขอตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ และกฎหมายกระทรวงที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ ไว้ก่อนที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ผลใช้บังคับ

ส่วนที่ ๓ รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ

๑. ความเป็นมา/สภาพปัญหา/ความจำเป็นที่จะต้องตราพระราชบัญญัติ

ในช่วงที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติยึดอำนาจการปกครองไว้นั้น คณะรักษาความสงบแห่งชาติและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีการออกประกาศและคำสั่ง เพื่อใช้บังคับในฐานะที่เป็นกฎหมายเพื่อบังคับการให้เกิดความเหมาะสมกับช่วงเวลานั้น ประกาศและคำสั่งบางฉบับที่มีสถานะเป็นกฎหมาย ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่และบางฉบับไม่เหมาะสมกับลักษณะการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีรัฐสภาทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้นการแก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำเป็นพระราชบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ความสอดคล้องของร่างพระราชบัญญัติ

☒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๗๙ บรรดาประกาศ คำสั่ง และการกระทำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือที่จะออกใช้บังคับต่อไปตามมาตรา ๒๖๕ วรรคสอง ไม่ว่าจะเป็นประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำที่มีผลใช้บังคับในทางรัฐธรรมนูญ ทางนิติบัญญัติ ทางบริหาร หรือทางตุลาการ ให้ประกาศ คำสั่ง การกระทำตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำนั้น เป็นประกาศ คำสั่ง การกระทำ หรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมาย และมีผลใช้บังคับโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมประกาศหรือคำสั่งดังกล่าว ให้กระทำเป็นพระราชบัญญัติ เว้นแต่ประกาศหรือคำสั่งที่มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางบริหาร การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำโดยคำสั่งนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี

บรรดาการใด ๆ ที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)

พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ว่าเป็นการชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวเนื่องกับกรณีดังกล่าว ให้ถือว่าการนั้นและการกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมาย

๓. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

การมีกฎหมายยกเลิกออกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ บางฉบับซึ่งมีลักษณะเป็นกฎหมายที่ลิดรอนสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ย่อมจะเป็นการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนว่ารัฐจะต้องไม่กระทำการลิดรอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชนหากไม่มีกฎหมายให้อำนาจ และต้องเป็นกฎหมายการตราขึ้นโดยรัฐสภาซึ่งมีตัวแทนของประชาชน

๔. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๔.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

การยกเลิกประกาศ คำสั่ง บางฉบับ เช่น คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรรมและประโยชน์สาธารณะของประเทศ จะส่งผลให้ไม่พบปัญญัตติในลักษณะที่เป็นกฎหมายหรือกฎที่อนุญาตให้ผู้สัมปทานใช้ที่ดินไปพลางก่อนได้ จึงต้องหยุดดำเนินการผลิตปิโตรเลียมซึ่งส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตที่ต้องมีความเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และผลสืบเนื่องจากการต้องหยุดการผลิตจะทำให้ประเทศต้องสูญเสียรายได้ที่เกิดจากการประกอบกิจการปิโตรเลียม ซึ่งเป็นค่าภาคหลวงและภาษีปิโตรเลียมประมาณวันละ ๙ ล้านบาท

นอกจากนี้ยังอาจส่งผลต่อการทำให้นักลงทุนชาวต่างชาติขาดแรงจูงใจที่จะมายื่นขอสิทธิเพื่อลงทุนในธุรกิจปิโตรเลียม ซึ่งส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ในเรื่องการค้า การลงทุน การจ้างงาน

๔.๒ ผลกระทบต่อสังคม

หากไม่มีกฎหมายอนุญาตให้ใช้ที่ดิน จะทำให้ผู้รับสัมปทานที่ได้สิทธิในแปลงสำรวจและพื้นที่ที่ได้รับสัมปทานไม่อาจใช้ที่ดินได้ ซึ่งเป็นกรณีที่รัฐเป็นฝ่ายผิดสัญญาอาจเกิดความเสี่ยงที่รัฐจะถูกผู้รับสัมปทานฟ้องร้องเพื่อเรียกค่าเสียหายได้

๕. การกำหนดให้มีระบบอนุญาต อนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

☐ มี ☒ ไม่มี

เหตุผลและความจำเป็น

๖. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

☐ มี ☒ ไม่มี

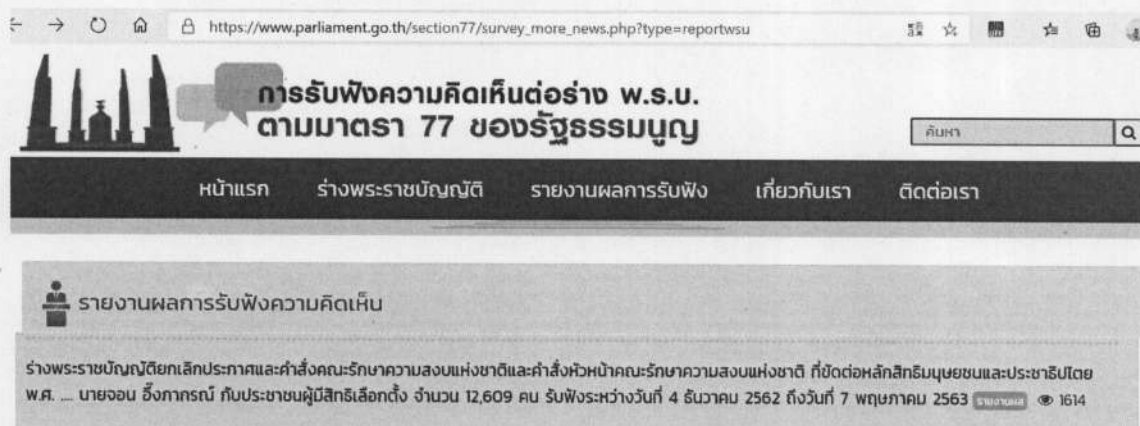
เหตุผลและความจำเป็น

๗. บทกำหนดโทษ

- ☒ ไม่มี
☐ โทษทางอาญา
☐ โทษทางปกครอง
☐ โทษปรับเป็นพินัย
☐ โทษอุกฤษณ์
เหตุผลและความจำเป็น

ส่วนที่ ๔ การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ

คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้เปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ ทางเว็บไซต์รัฐสภา www.parliament.go.th แล้วตั้งแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
จากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร